Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ № 172 (7062). ● 8 сентябрь, 1979 йил, ШАНБА ● Баҳоси 2 тийин.

Чиғириқ дон қабул қилиш корхонасида маккажўхори дони қабул қилиб олиш қизғин давом этяпти. Тайёрловчилар хўжаликлардан 15 минг тонна сара дон қабул қилиб олишни режалаганлар. Суратда: корхона лаборанти Т. Салтикова Бўка районидаги «Кўкорол» совхози экспедитори Б. Тўрақулов олиб келган маккажўхори сифатини кўздан кечирмоқда.

Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ).

«ҲАММА БОЛАЛАРНИНГ ТИНЧ ВА БАХТИЁР КЕЛАЖАГИ УЧУН» МАВЗУИДАГИ ЖАҲОН КОНФЕРЕНЦИЯСИГА

Азиз дўстлар!

«Ҳамма болаларнинг тинч ва бахтиёр келажаги учун» мавзуидаги жаҳон конференциясининг қатнашчиларини сидқидилдан табриклайман. Конференциянгизнинг шиори юксак, инсонпарвар, чинакам умумбашарий мақсадни ифодалайди.

Болалар йилини ўтказиш тўғрисидаги БМТ қарорининг аҳамиятини биз аввало кўпгина мамлакатларда миллион-миллион болалар қашшоқлик, очлик, касалликлар шароитида кулфат чекаётганлиги каби даҳшатли фактларга жаҳон ҳамжамиятининг диққат-эътибори уни жалб этишдан иборат деб биламиз. Кўп болалар ҳеч қачон мактабга бориб ўқиган эмаслар, уларнинг меҳнати шафқатсизларча эксплуатация қилинмоқда. Фашист, диктаторлик режимлари ҳукм сураётган, ирқчилик ва апартеид шароитида қолиб келаётган мамлакатларда истиқомат қилувчи болаларнинг азоб-уқубатлари беҳисоб.

Болалар азоб чекаётган бир пайтда инсониятнинг виждони бепарво бўлиши мумкин эмас. Конференциянгизнинг ишида нуфузли жамоат ташкилотлари — касаба союз, хотин-қизлар, ёшлар ташкилотлари, педагоглар ва ота-оналарнинг, юристлар ва врачларнинг бирлашмалари, маданият ва оммавий ахборот воситаларининг арбоблари, шунингдек БМТ ва унинг ихтисослаштирилган муассасалари вакиллари қатнашаётганлиги айни мана шундан далолат беради; ғоят турли-туман сиёсий кучлар, ташкилотлар ва арбоблар болаларнинг яхши келажагини таъминлашга актив ҳисса қўшишга интилмоқдалар, буни ўз бурчлари деб билмоқдалар.

Лекин шуни очиқдан-очиқ айтиш кераккн, ҳозирги дунё реалликлари тақозоси билан бу вазифани шу кунларимизнинг энг ўткир проблемаларидан ажратиб олиб, ҳал қилиб бўлмайди. Тинчлик шароитидагина ёш авлодни кўнгилдагидек камол топтириш, уйғун равишда тарбиялаб вояга етказиш ва ўқитиш мумкин. Бахтиёр болалик учун кураш —айни вақтда халқларнинг тинчлигини, миллий мустақиллигини ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш, қурол-яроғларни қисқартиришга, қуролсизланишга эришиш демакдир. Бизнинг совет давлатимиз ўзи дунёга келган дастлабки кунлардан бошлаб шу йўлда актив ҳаракат қилмоқда, биз бу йўлдан ҳеч қачон четга чиқмаймиз!

Чинакам тенг ҳуқуқлилик ва халқ ҳокимияти мамлакати бўлмиш Совет Иттифоқида болалар бирдан-бир имтиёзли синф деб аталади. «Ҳамма яхши нарсалар болаларга!» деган шиор социалистик жамият турмушининг қонунидир. СССР Конституцияси оналик ва болалик ҳуқуқини ҳимоя қилишни, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни гарантиялайди, болалар ва ўсмирларнинг барқ уриб яшаши учун энг мақбул шароитларни белгилаб беради. Биз болаларни эзгуликка, адолатга, мардликка, меҳнатсеварликка, ватанпарварликка ўргатишга интиламиз. Биз улар катта бўлганидан кейин дўстликка содиқ бўлиб қолишларини, планетадаги барча гражданлар билан яхши қўшнилар-ча яшай олишларини, танасининг туси қандайлигидан қатъий назар ҳар қандай миллат кишиларига ҳурмат билан қарашларини хоҳлаймиз.

Болалар — бизнинг суюклимиз, умидимиз, келажагимиздир. Улар бунёдкорлик йўлидан янада олға боришлари, тинчлик ва ижтимоий тараққиёт эстафетасини элтишлари учун кекса авлодлар инсониятнинг меҳнати ва даҳоси билан бунёд этилган ҳамма нарсаларни уларнинг қўлига топширадилар.

Ҳаётимиздаги ҳар бир йил болалар йили бўлиши керак!

Жаҳон конференциясининг ишига самара, унинг қатнашчиларига ҳамма болаларнинг тинч, бахтиёр келажаги учун курашда катта муваффақиятлар тилайман!

Л. БРЕЖНЕВ.

ТАДБИРКОРЛАР

Деҳқон ерни эъзозласа, меҳр қўйиб меҳнат қилса, зафар қучаверади «оқ олтин»дан тоғ-тоғ хирмон уюиб, эл-юрт олдида берган сўзи устидан чиқаверади.

Бекобод районидаги Навоий номли колхоз бригадири Султон Мирзаев ана шундай кишилардан. Ёшлигидан шу касбга меҳр қўйган Султон ака ризқ-рўзимиз, бахт-истиқболимиз ҳисобланган пахта ҳосилдорлигини оширишга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. У деҳқончиликнинг тилини яхши билади. Мўл ҳосил олинганда кўкси тоғдай кўтарилиб, қалби қувончга тўлган кезлари ҳам, эндигина бош кўтарган ниҳолларни дўл уриб кетганда, ёйинки сув танқис бўлганда, мўлжалдаги ҳосилни ололмай доғда қолган пайтлари ҳам бўлган. Унинг ишбилармонлиги туфайли, ҳар йили бригада аъзолари пахтадан мўл ҳосил етиштириб, илғорликни қўлдан бермай келаётирлар.

Деҳқонлар бу йил ҳам ўзгача ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Эрта баҳорда яхши ният билан 103 гектар майдонга барака уруғи қадаган коллектив колхозда 45 центнерчилик ҳаракатини бошлаб беришди. Барча куч ва имкониятлар ишга солиниши туфайли ҳозиргача қатор ораларига тўрт марта сифатли ишлов берилди, уч марта озиқлантирилиб, оби-ҳаётга қондирилди. Дастлабки натижа ёмон эмас. Ғўзалардаги 5—6 тадан бўлиқ кўсаклар борлиги пайкалларда мажбуриятни қоплайдиган миқдорда ҳосил тўплангани-дан далолат бериб турибди. Албатта, бунга осонликча эришилгани йўқ. Ютуқлар замирида бригада сувчиларидан Абдувоҳид Абуғаниев, Турсунқул Умматқулов, Мусурмонқул Хўлбековларнинг «дала гвардиячи»ларидан Аҳмаджон Қорақулов, Раимқул Абдуқаримовларнинг муносиб ҳиссалари бор. Бу азаматларнинг энг долзарб дамларида дала ишларини намунали йўлга қўйганликлари, суғориш ва ишлов беришни бир-бирига боғлаб олиб боришлари яхши самара берди.

Бригада пахтакорлари ғўза парваришини айни кеча-кундузда ҳам зўр уюшқоқлик билан давом эттиришмоқда. Пахтаси машиналарда теришга мўлжалланган карталардаги ғўзалар алоҳида парваришланмоқда.

Маълумки, бегона ўт машиналарнинг унумли ишлашига халақит беради. Пахтакорлар буни ҳисобга олган ҳолда пайкалларни бегона ўтлардан тозаламоқдалар.

Бу ишда Амиргул Абдувалиева, Тўти Қорақулова, Зираҳон Норжиғитова сингари дала юлдузлари намуна кўрсатиб ишлашмоқда.

Бригада деҳқонлари республика партия ва ҳукумати қарорига жавобан теримга ҳам пухта шайланмоқдалар.

А. ҲАЙДАРОВ.

МЎЛ КАРТОШКА ҲОСИЛИ

«Хасково» совхозидан М. Ўрузметов бригадаси Калинин районида картошкадан энг мўл ҳосил етиштирди. Бу ерда гектар бошига 180 центнердан — пландагига қарагнда бир ярим баравар кўп картошка олинди. Ҳамма агротехника тадбирлари юқори сифатли ўтказилганлиги туфайли шундай муваффақиятга эришилди.

Райоининг бошқа хўжаликларида ҳам жуда яхши ҳосил олинди. Давлатга мажбуриятда кўзда тутилган 9000 тонна ўрнига 9350 тонна картошка сотилди. Ҳозир колхоз ва совхозларнинг далаларида кечпишар навлар етилмоқда, тез орада улар савдо тармоқларига чиқарила бошланади.

(ЎзТАГ).

КОСМОС ҚАҲРАМОНЛАРИГА МУКОФОТЛАР

Космосни тадқиқ этиш ва ўзлаштириш солномасига янги ёрқин саҳифа битилди. Совет космонавтлари В. А. Ляхов билан В. В. Рюмин космик фазода тарихда энг узоқ вақт — 175 кечаю кундуз муваффақиятли равишда учиб юрдилар.

7 сентябрь куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Кремлда космос қаҳрамонларига Совет Иттифоқининг олий мукофотларини топширди.

Залда В. В. Гришин, А. А. Громико, А. Н. Косигин, К. У. Черненко, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, М. С. Горбачев ўртоқлар, шунингдек КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири И. Д. Сербин, СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе, Ю. А. Гагарин номидаги космонавтлар тайёрлаш маркази бошлиғининг ўринбосари, авиация генерал-майори А. А. Леонов ҳозир бўлдилар.

* * *

Мукофотларни топшириш вақтида ўртоқ Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқлар!

Бугун биз бу ерда, Кремлда космоснинг мард қаҳрамонлари, жасур совет кишилари коммунистлар Владимир Афанасьевич Ляхов билан Валерий Викторович Рюминни зўр қувонч билан, Улуғ Ватанимиз ва унинг ўғлонлари учун фахрланиб табриклаймиз.

Биз ҳаммамиз уларнинг мислсиз учишини Совет Иттифоқидаги ва бутун дунёдаги миллион-миллион кишилар билан биргаликда кузатиб турдик. Қарийб ярим йил давомида ҳар куни — хўш, у ердаги, орбитадаги ишлар қалай? — деб суриштириб турдик. Бунга жавобан: «Барака топкур йигитлар, ўзларини бардам ва дадил ҳис этмоқдалар, аъло ва кўркам ишламоқдалар! деган сўзларни эшитиб турдик.

Дарҳақиқат, Ляхов ва Рюмин ўртоқлар 175 кун, баъзан, маълумингизки, бениҳоя қийин шароитларда учишни кўркам, моҳирона ва фидокорона ўтказдилар.

Бу учиш, шунчаки, давомийлик рекорди эмас ва шунчаки, катта илмий ишгина эмас, бу — том маънодаги қаҳрамонлик жасорати — илмий ва инсоний жасоратдир.

Биз совет космонавтларининг ажойиб инсоний фазилатларига, уларнинг мардлиги, матонати, умидбахшлигига, жуда яхши тайёргарлик кўрганлигига ва ишга астойдил садоқатига неча бор офаринлар айтганмиз. Бугун биз ҳар қачонгидан ҳам каттароқ офарин айта оламиз.

Ляхов ва Рюмин ўртоқларнинг ярим йиллик учиши ердаги инсониятнинг космосни тадқиқ этиш ва ўзлаштиришидан иборат улуғвор жараёнда тарихий босқич бўлиб қолди, деб ҳисоблаш учун ҳамма асослар бор. Бу — йигирма йилдан ортиқ вақт ичида қилинган ишларнинг салмоқли якуни ва шу билан бирга келажак сари қилинган зўр интилишдир.

Кўпгина мамлакатлардаги мутахассислар эндиликда инсоннинг космосда узоқ вақт, эҳтимолки, доимий ишлаши учун реал шароитлар борлиги тўғрисида, келажакдаги юлдузлараро учишлар учун старт олинадиган марра вужудга келтирилаётганлиги ҳақида гапираётганликлари бежиз эмас.

Башарти Сергей Павлович Королев билан Юрий Алексеевич Гагарин бугун орамизда бўлишганларида, совет фанининг, совет техникасининг шу ажойиб ютуғидан, совет кишиларининг маҳорати ва мардлигидан нақадар қувонган бўлар эдилар. Чунки Ляхов билан Рюминнинг учиши — космоснинг ана шу буюк кашшофлари ўз умрини бағишлаган ишнинг гўзал давомидир.

Шу билан бирга жаҳон аҳли космос ишларида халқаро ҳамкорлик имкониятлари нақадар катталигининг яна бир яққол исботини кўрди. Чунки орбитал комплекс ичида СССР ва Чехословакия, Польша ва ГДР, Болгария ва Франция олимлари ўз экспериментларини ўтказдилар. Космосда бутун бир халқаро фанлар академиясини кўриб турибсизлар! Инсоният тараққиёти йўлидаги мана шу тинч ҳамкорлик бундан буён ҳам ривожланиб, мустаҳкамланаверишига тилакдошмиз.

Азиз Ляхов ва Рюмин ўртоқлар! «Салют-6» — «Союз» орбитал илмий-тадқиқот комплекси ичидаги тарихда энг узоқ вақт давом этган космик учиш программаси муваффақиятли бажарилганлиги ҳамда шу учиш вақтида кўрсатилган мардлик ва қаҳрамонлик учун сизлар Ватаннинг олий мукофотларига сазовор бўлдингиз. Сизларга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Ленин орденлари ва «Олтин юлдуз» медаллари топширилади. Ўртоқ Ляховга «СССРнинг космонавт — учувчиси» унвони ҳам берилди.

Ўртоқлар, шу мукофотларни топшира туриб, сизларни чин кўнгилдан табриклайман .Сизларга ва оилаларингизга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат тилайман. Ватанимиз ва бутун инсоният манфаатлари йўлидаги фидокорона меҳнатингизда янги муваффақиятлар сизларга йўлдош бўлсин.

* * *

В. А. Ляхов мукофотни қабул қилиб олар экан, билдирилган ишонч учун, экипажнинг «Слют-6» — «Союз» илмий-тадқиқот комплекси ичидаги фаолиятига берилган юксак баҳо учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва шахсан Леонид Ильич Брежневга чуқур миннатдорчилик изҳор этди. Энг узоқ вақт давом этган 175 суткалик космик учиш, деди у, партия билан ҳукуматнинг тинимсиз ғамхўрлиги, шахсан Сиз, азиз Леонид Ильичнинг ғамхўрлигингиз туфайли амалга оширилди.

Советлар мамлакатида олимлар, конструкторлар, инженерларнинг фидокорона меҳнати билан мукаммал, пишиқ-пухта ишлайдиган космик техника яратилди. Бизнинг учишимиз инсоннинг космик фазода узоқ вақт ишлаши мумкинлигини, Ватанимиз техникасининг узоқ вақт пухта ишлай олишини яна бир карра намойиш этди. Бу учиш мамлакатимизда космонавтларни ўқитиш ва тарбиялаш методикаси тўғрилигини ҳам тасдиқлади.

* * *

Сўнгра В. В. Рюмин нутқ сўзлади. «Салют-6» — «Союз» орбитал илмий-тадқиқот комплексининг учиши, деди у, ҳозирги вақтда Ватанимиз космонавтикасининг имкониятлари доираси анча кенгайганлигини, унинг фан ва практикага қўшаётган ҳиссаси ошганлигини яққол кўрсатди. Леонид Ильич, мен инженер сифатида Сизга шуни маълум қиламанки, станциянинг системалари ва агрегатлари бутун узоқ вақт учиш давомида унинг пухта ишлашини таъминлади.

Берилган юксак баҳо зиммамизга бундан кейин ҳам эришилган натижа билан кифояланиб қолмаслик, космик тадқиқотларда янги муваффақиятларга эришиш масъулиятини юклайди.

Космонавтлар партиянинг совет космонавтикаси олдига қўйган вазифаларини муваффақиятли ҳал этиш учун ҳамма кучлари, билимлари ва тажрибаларини ишга солишга ваъда бердилар.

* * *

Нутқлар эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

«Салют-6»— «Союз» тадқиқот комплексининг экипажи мислсиз узоқ давом этган парвоз вақтида космонавтлар олган фотосуратлар альбомини Леонид Ильич Брежневга топширди.

(ТАСС).

МАШИНАДА СУТ СОҒИШ УСТАЛАРИНИНГ 7 БУТУНИТТИФОҚ КОНКУРСИДАН РЕПОРТАЖ

ЧАҚҚОН ҚЎЛЛАР

Ўзбекистон ССР чорвачилик илмий-текшириш институтининг «Красний водопад» экспериментал базаси шу кунларда байрам тусида. Бу ерда маҳорат шодиёнаси —машинада сут соғиш усталарининг VII Бутуниттифоқ конкурси ўтказилмоқда. Конкурсга мамлакатимизнинг турли бурчакларидан машҳур соғувчилар йиғилишган. Улар машинада сут соғиб олиш бўйича ўтказилган район, область, республика конкурсларида биринчи ўринларни эгаллашиб, энди Бутуниттифоқ мусобақаларида беллашишаётир. Олтмишдан ортиқ чапдаст соғувчилар билим ва тажрибаларини синовдан ўтказишмоқда.

Конкурс ўтказилаётган махсус комплексда соғувчиларнинг тажрибаларини тўла намойиш қилишлари учун ҳамма имконият муҳайё. Программага биноан улар соғиш бўйича мусобақани мана бешинчи кун тушликдан сўнг ўтказишмоқда. Ғолиблар ҳам кўзга кўриниб қолди.

Кечаги куни айниқса, ҳаяжонли ўтди. Ҳамманинг тилида Нина Васильевна Козина. У мусобақада 99,5 балл тўплади. Рязанлик машҳур сут соғувчининг маҳорати тўпланганларнинг олқишига сазовор бўлди. У ҳар бир иш жараёнини энг қисқа вақт ичида сифатли бажарарди. Нина Васильевна соғиш аппаратларини 7 минутда қисмларга ажратиб, яна жой-жойига йиғди. Бу операцияда у энг юқори — 15 балл тўплади. Елинларни иссиқ сувда ювиб, қуриқ сочиқда тозалаб артди-да, аппаратларни абжирлик билан ишга туширди. Сут чаққон соғиларди. Ниҳоят елинда сут қолмади. Уни зийрак соғувчи тез аниқларди. Хуллас, ҳамма жараёнлар аъло даражада ўтади. Жюри раиси Козинани юқори соврин билан табриклар экан, уни таништирди.

— Чемпионимиз Козина РСФСРдан, Рязань областидаги Бутуниттифоқ йилқичилик илмий-текшириш институти тажриба хўжалигининг сут соғувчиси, СССР Олий Советининг депутати. Машҳур соғувчимиз ўз касбини жондан севганлиги, масъулиятни чуқур ҳис этганлиги учун ҳам қатор кўрикларда чемпионликни қўлдан бермай келаётир.

Козинадан сўнг ҳам бир неча сотувчилар, эпчилик маҳоратларини намойиш қилишди. Улар орасида республика бўйича ўтказилган кўрикда биринчи ўринни олган бизнинг Владимир Анатольевич Паниткин ҳам бор эди. У ҳали ёш. «Чиноз» наслчилик совхозида машина билан сут соғаётганига уч йил бўлди, холос. Лекин тиришқоқ йигитимиз ана шу қисқа муддат ичида айтса арзигули ютуқларни қўлга киритиб олди. У 1977 йили 30 бош сигирнинг ҳар биридан 4995, 1978 йили 5580 килограммдан сут соғиб олганди. Владимирнинг бу йилги мажбурияти ҳар бош сигирдан 6000 килограммдан сут соғиб олиш. Ўтган олти ой ичида говмушлардан 3240 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олди.

Владимир бироз ҳаяжонланарди. У Козинанинг ҳар бир ҳаракатини диққат билан кузатиб борарди.

— Қаранг, у қандай чаққон ҳаракат қиляпти,—дейди Владимир. Касбини жуда мукаммал эгаллабди. Маҳорат синовида у машҳур соғувчидан қолишмасди. Биринчи иш жараёнининг ўзидаёқ Козина 15 балл олганда, у 14,58 балл олди. Кейинги жараёнларни ҳам тез ва соз бажарди.

Мусобақа давом этарди. Ана энди озарбайжонлик, самарқандлик соғувчилар куч синашар, ҳар соғувчи ўз услуби, маҳоратини намойиш қилар эди. Конкурсда иштирок этаётганлар бўлса, албатта, бир-биридан янги бир усул ўрганар, тажриба орттирарди.

Конкурс ғолибларига катта мукофотлар ажратилган. Биринчи ўринни эгаллаган чемпионга 1000 сўм, иккинчи ўринни олган соғувчига 400, учинчи ўринни эгаллаганга 200 сўм миқдорида мукофот, қолган қатнашчиларга эса қимматбаҳо мукофотлар берилади.

Конкурсда муваффақиятлар тилаймиз, азиз чорвадорлар.

Ф. УСМОНОВА.

АБАДИЙ БУЗИЛМАС ДЎСТЛИК

Кеча Тошкентда шаҳар ва пойтахт областининг жамоатчилиги вакиллари Болгария социалистик революциясининг 35 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

Тошкент область партия комитетининг секретари, Совет-болгар дўстлиги жамияти Ўзбекистон бўлими правлениесининг раиси А. М. Хўжаев Болгария социалистик революциясининг 35 йиллиги тўғрисида доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари БХРнинг халқ ҳокимияти йилларида босиб ўтган катта йўли тўғрисида гапирдилар. Социалистик революция Болгарияни таниб бўлмас даражада ўзгартириб юборди, уни қолоқ аграр мамлакатдан саноати кескин тараққий этган, қишлоқ хўжалиги юксак механизациялашган замонавий социалистик давлатга айлантирди. Бу муваффақиятларга социализм, ишчи ва деҳқонларнинг мустаҳкам иттифоқи, Совет Иттифоқи, социалистик ҳамдўстликнинг бошқа мамлакатлари билан дўстлик ва ҳамкорлик туфайли эришилди.

Совет ва болгар халқларининг дўстлиги мустаҳкамланмоқда, чуқурлашяпти ва барча йўналишлар бўйича ривожланмоқда. БХР ва Ўзбекистон, Болгариянинг айрим округлари ва республикамиз областлари меҳнаткашлари ўртасидаги дўстлик алоқалари бунинг ёрқин кўринишларидан биридир. Тошкент области ва Хасково округи, Андижон области ва Ямболь округи, республикамиз ва Болгариянинг кўпгина корхоналари, хўжаликлари, ўқув юртлари узоқ йўллардан бери дўстлашиб келаётирлар.

Йиғилиш қатнашчилари Болгария-Совет дўстлиги Умумхалқ комитетига табрик хати йўлладилар.

Фидокорона меҳнат меваси кўзни қувонтиради. Ҳар туп ғўзада 14—15 тадан бўлиқ кўсак. Олдилари бодроқдек очилиб турибди.

Янгийўл районидаги Ҳ. Турсунқулов номли колхознинг ўртоқ Одил Иброҳимов бошчилик қилаётган бригадаси аъзолари 75 гектар ерда мўл ҳосил тўпладилар. Улар шу кунларда ғўза парваришини давом эттириш билан бирга йиғим-теримга ҳам қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Бригаданинг Карима Ҳусанова бошчилик қилаётган звеноси ўзаро мусобақада пешқадамлик қилаётир.

Суратда: (чапдан) звено бошлиғи Карима Ҳусанова.

Ҳ. Мирзакаримов фотоси.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

ҚАРОР ИЖРОСИ БИЛАН

Дзержинский номли колхознинг 4-участкаси коммунистлари ҳосилдорлик учун курашда карвонбошилик қилмоқдалар. Участка аҳли бу йил гектар бошига 40 центнердан «оқ олтин» ҳосили кўтариш иштиёқида меҳнат қилмоқда. Ўтган йили азаматлар она-Ватанга 1260 тонна сифатли пахта топшириб, планни 111 процент адо этган эдилар. Коммунистлардан Худойқул Пардаев, Сайфуддин Охунов, Карим Отабеков ўртоқлар раҳбарлик қилган бригадалар коллектив ютуғига айниқса кўп ҳисса қўшди.

Бу йилги қийин шароитда пахтакорлар парвариш сифатига зўр бермоқдалар. Райондаги Ленин номли колхоз коллективи культивация ва суғориш сифатини ошириш бўйича ташаббус билан чиққан эди. Уларда иш сифатини назорат қилиб боришни мўлжаллаб талон системаси жорий этилди. Участка коммунистлари бу системанинг аҳамиятини механизаторлар ва сувчиларга тушунтириб беришди. Натижада ғўзалар парвариши, культивацияси ва суғориш сифати анча яхшиланди. Ҳозирги пайтда ҳар туп ғўзада 8—9 тадан бўлиқ кўсак бор. Сифат комиссияси аъзолари ҳар бир жараённинг бажарилишини назорат қилиб турибдилар. Ишни сифатсиз бажарган механизатор ва сувчилар талонига маълум белгилар қўйилади.

Участка партия ташкилотининг бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишида жорий этилаётган янгиликлар мамнуният билан тилга олинди. Партбюро секретари Л. Тошбоевнинг докладида, музокарада қатнашган сувчи М. Миржумаев, механик О. Муротбеков, бригада бошлиғи Э. Хўжамуродов ва бошқа ўртоқларнинг сўзларида ютуқлар таъкидланиши билан бирга йўл қўйилган нуқсонлар ҳам кўрсатиб ўтилди.

Участка бўйича ҳосилдорлик ошиб бораётган бўлсада, аммо айрим бригадаларда пахта тайёрлаш планининг бажарилмай қолаётганлиги коммунистларни ташвишлантирмоқда. Эргаш Хожимуродов бошлиқ бригадада ўтган йили шундай бўлди. Бригадада интизомнинг бўшлиги, ғўзаларга ишлов бериш, суғориш, чеканка қилиш, дефолиация каби агротехник қоидалар ўз вақтида ўтказилмаганлиги, йиғим-терим ишлари сифатсиз ташкил этилганлиги натижасида план ўлда-жўлда қолиб кетди.

Бунда цех партия ташкилотининг ҳам айби бор. Партия йиғилишларида қолоқ бригадалардаги аҳвол ишчанлик билан муҳокама қилинмади. Социалистик мусобақанинг бориши, мажбуриятларнинг бажарилиши устидан назорат ўрнатилмади. Қарорлар ижроси устидан назорат бўшашиб кетди.

Ўтган йили партия ташкилоти йиғилишларида 26 та қарор қабул қилинган эди. Лекин ҳисобот давомида бу қарорларнинг ярми ҳам бажарилмай қолди. Шу йилнинг июль ойида бўлиб ўтган йиғилишда чеканкани 10 августгача тугаллаш, 1 сентябргача эса терим машиналарини мавсумга тайёрлаш юзасидан қарорлар қабул қилинди. Коммунистлар Хўжамуродов ва Муротбеков зиммасига бу қарорларнинг ижросини таъминлаш вазифасини юклатилди. Лекин улар турли хил баҳоналар билан қарорларнинг бажарилиши устидан назорат ўрнатмадилар.

Ўтган йилги ҳисобот-сайлов йиғилишида меҳнатда ва ижтимоий ҳаётда актив коммунистлар ҳисобига партия сафлари ўстириб борилсин, деган қарор қабул қилинган эди. Лекин бу қарор ҳам тўла бажарилмади. Ҳисобот даврида фақат бир киши партия сафига қабул қилинди. Ваҳоланки, участкада илғорлар оз эмас эди. Ёш коммунистларни тарбиялаш, мураббийлик ҳаракатини ривожлантириш ҳам қониқарсиздир. Айрим ёшлар ўз шаънларига ярашмаган ишларни қилмоқдалар. Кекса коммунистлар эса бундай ҳол билан келишиб келмоқдалар. Ёшларни тарбиялаш, улар қалбида меҳнатга муҳаббат уйғотиш, муносиб ўринбосарлар тайёрлаш ветеранларнинг биринчи галдаги вазифаси эканлигини унутмаслигимиз керак.

Ҳозир цех партия ташкилоти ҳисобида 15 коммунист бор. Уларнинг кўпчилиги сиёсий ташкилотчи, сиёсий ахборотчи, пропагандист, агитатор сифатида катта сиёсий-тарбиявий ишларга жалб қилинган.

Лекин айрим коммунистлар доимий партиявий топшириққа эга эмаслар. Топшириққа эга бўлган коммунистлар ҳам кўнгилдагидек иш олиб бормаяптилар. Ўқитувчи агитаторларнинг фаолияти бунга мисол бўла олади.

Йиғилишда хўжалик ишлари билан бирга ғоявий-сиёсий ишларни ҳам талаб даражасига кўтариш лозимлиги уқтирилди. Ишни КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори асосида ташкил этиш керак. Нотиқлар сиёсий ўқув ва иқтисодий таълим самарадорлигини оширишга, кўргазмали агитация жанговарлигини ўстиришга ёрдам берувчи таклифларини ўртага ташладилар. Коммунистлар билдирган танқидий фикр ва мулоҳазаларни амалга ошириш янги сайланган составнинг жанговар бурчидир.

М. МИРСОВУРОВ,
Т. УСМОНОВ.
Бекобод райони.

Олмалиқ руҳ заводи коллективи бу йил юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилмоқда. Шунинг учун ҳам ишчилар ой сайин топшириқларни ортиғи билан адо этишяпти. Ушбу суратда социалистик мусобақа илғорларидан коммунист Кифоя Гайнуллина ва комсомол Леонид Жиленковларни кўриб турибсиз. Улар меҳнат қилаётган смена йил бошидан бери пландагидан ташқари кўплаб маҳсулот тайёрлади.

В. Молгачёв фотоси.

БИРИНЧИ БЕШЙИЛЛИК РАҚАМЛАРДА

● БИРИНЧИ беш йиллик план совет иқтисодий фани ва хўжалик амалиёти биргаликда ҳамкорлигининг ажойиб самарасидир. Мазкур улуғвор планни ишлаб чиқишда илмий жамоатчиликнинг кенг доиралари фаол қатнашди. Планнинг асосий йўналишлари таниқли олимлар ҳамда амалиётчилар иштирок этган илмий йиғинларда атрофлича муҳокама қилинди. СССР Госплани ҳамда олий халқ хўжалиги кенгашининг планни тузишдаги бутун ишини Г. М. Кржижановский, В. В. Куйбишев, С. Г. Струмилин, Г. Ф. Гринько ва Э. И. Квиринг бошқаришди. Бу ишда машҳур иқтисодчи олимлар ва инженерлар М. И. Боголепов, Н. А. Ковалевский, Н. Н. Колосовский, З. Л. Миндлин ва бошқалар кенг иштирок қилишди.

● БИРИНЧИ беш йиллик планнинг «марказий йўналтирувчи ўқи» бунёдкорлик программаси бўлди. План ижодкорлари ҳам уни «улуғ ишлар режаси» деб аташганди. Мазкур программада саноатнинг ўнлаб янги соҳаларини яратиш кўзда тутилди. Натижада трактор, автомобиль, самолёт, комбайн, улкан қозон ва турбиналар, қудратли генераторлар, алюминий, никель, темирли қотишмаларни оммавий равишда ишлаб чиқариш имкони туғилди.

● БИРИНЧИ беш йиллик даврида 1500 та янги йирик саноат корхоналари ишга туширилди. Анъанавий саноат районларида ишлаб чиқариш ҳажми 3,5 баравар, Ўрта Осиё республикаларида эса беш баравар ўсди.

● БИРИНЧИ беш йилликда ҳам «электрлаштириш аввалгидек бош планнинг «умуртқа поғонаси» бўлиб қолади», — деб ёзган эди. Г. М. Кржижановский. Чиндан ҳам шундай бўлди. Агар 1928 йилда беш миллиард киловатт-соат электр қуввати ҳосил қилинган бўлса, 1932 йилда 13,5 миллиард киловатт-соатни ташкил этди.

● ДНЕПРОГЭС ана шу йилларнинг чинакам символи бўлди. Америкалик мутахассислар ўша вақтда ДнепроГЭСнинг ҳар бир турбинасини монтаж қилишга 90 кун кетади, деб ҳисоблашган эди. Аслида эса биринчи турбина — 34, иккинчи — 28, учунчи — 26, тўртинчи — 29, бешинчи турбина — 23,5 кунда ўрнатиб бўлинди. ГЭС, яна ўша америкаликлар ҳисоблаганидек, 1934 йилда эмас, балки 1932 йилда ишга туширилди. У лойиҳа қувватига етгач, йилига 2,5 миллиард киловатт-соат электр қуввати бера бошлади. Бу революциядан аввал Россиядаги барча электр станциялари ҳосил қилган қувватдан анча кўп эди.

● БИРИНЧИ беш йилликда қишлоқ хўжалиги соҳасидаги асосий вазифа майда, тарқоқ деҳқон хўжаликларини йирик, коллективлашган хўжаликларга айлантириш эди. Миллионлаб деҳқон хонадонлари тақдири билан боғлиқ бўлган бу мураккаб вазифани бажариш учун ишчилар синфининг энг илғор вакиллари жалб қилинди. Қишлоқларда ишлаш учун 25 минг ишчи юборилди. Ўроқ ва Болға ҳамкорлигига шу тариқа мустаҳкам замин яратилди.

● БИРИНЧИ беш йиллик охирига бориб, колхоз ва совхозлар жаъми экин майдонларининг 78 процентига эга бўлиб, товар доннинг 84 процентини етиштириб бердилар.

● БИРИНЧИ беш йиллик давомида мамлакатимизда кадрлар сиёсатини ҳал этишнинг негизлари яратилди. Саноат учун 1—1,3 миллион, қурилиш учун 230 минг малакали мутахассис ва ишчи тайёрлаш вазифаси қўйилди. Худди шу даврда олий ўқув юртлари ва профессионал-техника таълимининг ҳозирда ҳам бизда мавжуд системасига асос солинди. СССРда чинакам маданий революция амалга оширилди, умумий мажбурий бошланғич таълим жорий этилди, саводсизлик тугатилди. 1932 йилга келиб бошланғич ва ўрта мактаблардаги ўқувчилар сони пландаги 16 миллион ўрнига 23,1 миллион, ФЗУларда 430 минг ўрнига 1170 минг, техникумларда 327 минг ўрнига 949 минг, олий ўқув юртларида 196 минг ўрнига 501 минг кишига етди.

АГРЕГАТЛАРНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛИДА

«Ташсельмаш» заводи... У республикамиз деҳқонларига дастлабки техника воситаси — металл плуглар етказиб берган кичик устахонадан қудратли пахта териш машиналари ишлаб чиқаришгача бўлган шарафли йўлни босиб ўтган улкан, забардаст корхонага айланди.

Республикамиз пахта далаларида ҳар йили 30 мингдан ортиқ «зангори кема» йиғим-терим кампаниясида иштирок этиб, ялпи ҳосилнинг 70 проценти улар ёрдамида йиғиштириб олиняпти. Шундай экан, терим агрегатлари зиммасига катта вазифа юклатилганлиги ўз-ўзидан аён. Йил сайин пахтачиликнинг ривожлантирилиши, теримда қўл меҳнатини янада камайтириш истиқболлари тошкентлик машинасозлар олдига янада масъулиятлироқ вазифа қўяди. Бунда гап аввало агрегатларнинг сифати ҳақида кетяпти.

«Ташсельмаш» заводи маҳсулотини Иттифоқимиздаги пахтакор республикаларгина эмас, балки ўнлаб хорижий мамлакатлар ҳам кўплаб харид қилаётганлиги бу машиналарнинг сифати маълум бир юқори даражага кўтарилганлигидан далолатдир. Айрим хўжаликларда пахта ҳосилининг 90—95 ва 100 фоизини машиналар билан териб олинаётганлигидан ташсельмашчилар ҳақли равишда фахрланадилар.

Бироқ, ютуқлар, муваффақиятлар чегара эмас. Терим машиналари сифатини янада оширишда ҳали фойдаланиш мумкин бўлган резерв ва имкониятлар кўп. Ахир яқиндагина, эллигинчи йилларда оммавий равишда ишлаб чиқарила бошланган «ХВС»ларни колхоз даласига киритмай, кўкрагини қалқон қилган раислар бўлганлиги ҳаммага маълум. Бунда консерватор раис ҳам, машина ҳам айбдор эди. Машинанинг айби — яхши такомиллашмаган, пахтани теришдан кўра тўкиши кўп эди. Инженер-техник ходимлар, конструкторлар, новатор ишчиларнинг тинимсиз изланиши, фидокорона меҳнати туфайли «зангори кема»лар такомилга эришди, «обрў-эътибор» қозонди. Кейинги йилларда ҳатто ҳосилни сортларга ажратиб—ярусли терадиган, ингичка толали ва ҳатто уруғлик пахтани терадиган агрегатлар бунёдга келди.

Янги «зангори кема»лар ҳақида гап кетганида, ҳозирча сўнгги ва катта янгилик — ҳам пахта, ҳам подбор терадиган машиналар ишлаб чиқариш ўзлаштирилганини алоҳида таъкидлаш керак. Йил охиригача завод бош конвейеридан юзлаб шундай агрегатлар чиқади.

Агрегатлар чидамлигини ва самарадорлигини ошириш бўйича изланиш давом этмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Львов область саноат корхоналарининг маҳсулот сифатини бошқаришнинг комплекс системасини жорий этиш бўйича иш тажрибаси ҳақида қабул қилган қарори ташсельмашчилар учун ҳам дастуриламал бўлди. Заводда ўша 1975 йилдаёқ маҳсулот сифатини бошқаришнинг комплекс системасини қўллаш бўйича тадбирлар кўрила бошланди. Бу системани жорий этишда кундалик ва истиқбол масалаларни ҳал қилиш учун координациялаш кенгаши ташкил этилди. Бу кенгашни директор бошқариб боради. Кенгаш составига барча бўлимлар ва ишлаб чиқариш бўлинмаларининг раҳбарлари кирди.

Координациялаш кенгаши ҳар ойда бир марта йиғилиш ўтказади ва бу йиғилиш завод «Сифат куни» билан биргаликда бўлади. Бунда завод бўлинмаларининг нуқсонсиз ишлаш системасидаги ишининг натижалари кўриб чиқилади. Завод ва раҳбар ташкилотларнинг буйруқ ҳамда кўрсатмалари қандай бажарилганлиги текширилади, стандартлаш, ишлаб чиқаришни метрологик таъминлашни ривожлантириш ва бошқа шу каби масалалар кўриб чиқилади.

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЕТИ ЮТУҚЛАР ОМИЛИ

Маҳсулот сифатини бошқаришнинг комплекс системасини жорий этишнинг биринчи босқичида СССР Давлат стандартлари тавсияси асосида корхонани комплекс текшириш программаси ишлаб чиқилди ва тасдиқланди. Кенгаш аъзолари корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини текширдилар. Натижа ва таҳлиллар шуни кўрсатдики, ишлаб чиқариш фаолиятининг натижаларига бўлимлар ишининг сифати салмоқли таъсир кўрсатар экан.

Шундан сўнг барча бўлимлар ва хизмат кўрсатиш участкалари ишини, иш сифатини тубдан яхшилашга киришилди. Бу соҳада қисқа муддатда катта ишлар амалга оширилди.

Комплекс системани жорий этишнинг биринчи босқичи маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системасининг энг муҳим қисми —нуқсонсиз меҳнат системасини жорий этишдан иборат бўлди. Бунда меҳнат сифатини баҳолашнинг мавжуд системасидаги камчиликлар аниқланди, уларни тугатиш ҳамда нуқсонсиз меҳнат қилиш системасини жорий этиш бўйича зарур ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилди. Шунингдек, иш сифатини баҳолашнинг янги, тажриба методикаси жорий этилди.

Иккинчи босқичда эса нуқсонсиз ишлаш системасини заводнинг барча хизмат бўлимларида жорий этиш тажриба сифатида ўтказилди.

Кўп тадбирларни амалга оширишда ташсельмашчилар Львов области саноат корхоналарининг тажрибасини асос қилиб олдилар. 1978 йил январда нуқсонсиз ишлаш системаси муваффақиятли жорий этилди. Шу билан бирга уни янада такомиллаштириш ишлари давом эттирилмоқда.

Айни кунларда корхонада нуқсонсиз ишлаш системаси самарадорлигини янада ошириш учун «Меҳнат сифатини бошқаришнинг автомат системаси»ни жорий этиш ишлари олиб брилаяпти. Завод инженер-техник ходимлари бу ишни амалга оширишда ЎзССР Фанлар Академияси Кибернетика институти сифатни бошқариш лабораториясининг олимлари билан ҳамкорликда ишлаяптилар. Мазкур системани жорий этишдан корхона тахминан 120 минг сўм атрофида иқтисодий фойда кўради.

Бракни ва соф ишлаб чиқаришга алоқасиз ҳаражатларни камайтиришнинг энг асосий омилларидан бири — нуқсонсиз ишлаш системасини цехларда жорий этишдир. 1979—1980 йилларда бу система барча цехларда жорий этилади.

Корхонада мана шу тадбирларнинг натижаси туфайли пахта териш машиналарининг деталь ва узелларини завод аттестациясидан ўтказиш сезиларли даражада кўпайди. Ҳар йили завод аттестациясидан ўтадиган деталь ва узеллар рўйхати тузилади. Уларга завод аттестациясини беришни махсус комиссия кўриб чиқади.

Заводда маҳсулотни давлат Сифат белгисига тақдим этиш учун тайёрлайдиган ишчи группа ташкил этилиб, унга бош конструктор ўринбосари бошчилик қиляпти. Улар ўз фаолиятларида 17ХВ—1,8Б ва ХВН-1,2 пахта териш машиналарига олий сифат категорияси, ХН-3,6—01 ва 14ХВ-2,4 А агрегатларига биринчи категория олинишига эришдилар.

Х. АЛИМОВ.

ПОЙТАХТ шаҳримиздаги кўплаб саноат корхоналарида минглаб ишлаб чиқариш зарбдорлари зиммаларига оширилган мажбурият олиб зарбдор меҳнат қилишаяпти. Суратларда: «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг тўқувчиси Насиба Раҳматуллаева. Айни кунларда унинг меҳнат календарида 1982 йил. Бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасининг илғор чеварлари Р. Шарофиддинова ва Ф. Бахтиёровалар ҳам ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йили ҳисобига маҳсулот тайёрлашмоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

СИФАТГА КОМПЛЕКС ЁНДОШУВ

САМАРАДОРЛИК ва сифат беш йиллигининг тўртинчи йили зарбдор одим билан ниҳоясига яқинлашмоқда. Ўтган салкам тўрт йил ичида қатор корхоналарда маҳсулот сифатини яхшилаш борасида диққатга сазовор тадбирлар амалга оширилди. Биз ўз комбинатимизни ҳам ҳеч иккиланмай, ана шу илғор корхоналар сафига қўша оламиз. Чунки Сифат борасида амалга ошираётган ишларимиз кўзга яққол ташланиб турибди.

Комбинатимизда ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йилида ойлик ва квартал планларини мунтазам ошириб бажарилиши билан бирга маҳсулот сифатини яхшилаш йўлида ҳам диққатга сазовор ишлар қилиняпти. Бу борада, айниқса, 8-цех коллективининг иши таҳсинга лойиқдир. Комбинатда маҳсулот сифатини ошириш бўйича кенг қулоч ёйган социалистик мусобақада мазкур цех ишчи ва хизматчилари олдинги сафда боришяпти. Улар сифатни оширишга комплекс равишда ёндошмоқдалар. Бу ерда нуқсонсиз ишлаш системаси жорий этилган. Шунингдек, цех ишчилари қўлидан чиққан маҳсулотнинг кўп қисми техника назорати бўлимига биринчи тақдимдаёқ топширилмоқда. Жумладан, 1-участкада 70 процент маҳсулот, силлиқлаш участкасида эса 95 процент маҳсулот биринчи тақдимда топшириляпти. Цехда сифат борасида ишлаб чиқаришга жорий этилаётган ана шу қатор тадбирлар ўз самарасини беряпти — бу йил 12 хил маҳсулот корхона Сифат белгисини олди. Уч хил маҳсулот эса давлат Сифат белгиси билан тайёрланяпти.

Комбинатда вақти-вақти билан аттестация комиссиясининг йиғилиши бўлиб туради. Унда барча цехлар ва участкаларда сифат бўйича амалга оширилаётган ишларнинг якунлари кўриб борилади. Ўтган ойда комбинат аттестация комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлди. Унда 8-цех илғор ишчиларининг иш якунлари муҳокама қилинди ва ўнлаб ишчиларга шахсий тамға берилди. Комбинатда таъсис этилган қоидага мувофиқ олти ой давомида нуқсонсиз маҳсулот тайёрлаган ва уни биринчи тақдимдаёқ техника назорати бўлимига топширган ишчига шахсий тамға берилади. 8-цехда шахсий тамғали ишчилар сони тобора ортиб боряпти. Темирчилар Н. Усеинов, К. Бойтамаев, А. Петько, ўровчилар Г. Гусев, А. Королков, А. Луқмонов, В. Федотов, куйдирувчилар Т. Клецова, А. Баринова шулар жумласидандир. Сўнгги марта аттестация комиссияси жами 13 кишига шахсий тамға тақдим этди. Уларнинг ҳар бирига шахсий карточкалар очилди. Бу карточкаларга бундан буён улар тайёрлаган маҳсулот сифатини текширишнинг натижалари қайд қилиб борилади.

Цехда маҳсулот сифатини янада ошириш бўйича комплекс тадбирлар плани ишлаб чиқилган ва жорий этилмоқда. Жумладан, молибден симларини гидродинамик тебратиш режимида тайёрлашнинг ўзлаштирилиши натижасида сифат кескин яхшиланди. Шунингдек, диаметри 11 миллиметрли молибден ғўлачаларини прокат қилишнинг янги технологияси ишлаб чиқилди. Улар «МК-200» прокат станида янги технология асосида ишлана бошлангач, сифати сезиларли даражада яхшиланди.

Маҳсулот сифати кўп ҳолларда ярим фабрикатларнинг сифатига боғлиқ бўлади. Биринчи кварталда ана шу ярим фабрикатлар — ғўлачаларнинг сифати ҳақида статистик ахборотлар тўпланди, уларнинг сифатини оширишнинг оптимал нормалари ишлаб чиқаришга жорий этилди. Натижада тайёр маҳсулотлар сифати бир мунча яхшиланди.

Инженер-техник ходимлар ва новатор ишчилар буюмларнинг сифатини оширишнинг янги резерв ва имкониятларини излаб топишга доимий эътибор бермоқдалар.

Цехда ёш ишчиларнинг касб маҳоратини ошириш маҳсулот сифатини яхшилашнинг ажралмас бир қисми бўляпти. Бизда мураббийликнинг группали формаси — бригада ўқуви, илғор тажриба мактаблари, коммунистик меҳнат мактаблари кенг қўлланилмоқда. Уларда ўнлаб ёш ишчилар ўз малакаларини оширишяпти. Шунингдек, участкалар, сменалар ўртасида ва шахсий мусобақанинг кенг қулоч ёйдирилиши ҳам муваффақиятлар гарови бўляпти. Москваликларнинг доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигигача шахсий беш йиллик планини бажариш ташаббусига қўшилган 14 киши смена топшириқларини мунтазам 1,5—2 бараварга етказиб бажармоқда. 23 металлургнинг меҳнат календарида эса ўн биринчи беш йиллик бошланди.

Маҳсулот сифатини ошириш бўйича бажарилаётган комплекс ишлар миқдор кўрсаткичларига ҳам ижобий таъсир этяпти. Биринчи ярим йилликда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 102,1 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш ҳам 102,1 процент бажарилди. Муқобил план эса 108,8 процент адо этилди. Ўтган ой якуни бўйича цех коллективи яна мукофотли ўринни эгаллаган.

Шу билан бирга айтиш керакки, бизда маҳсулот сифатини ошириш муаммоси тўла-тўкис ҳал қилинди, деб бўлмайди. Онда-сонда бўлса-да, айрим маҳсулотларимизнинг брак бўлиши ҳоллари учраб турибди. Бундан буён бутун диққат-эътибор ана шу камчиликларни тугатишга қаратилади.

А. НИСАНБЕКОВ,
Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати 8-цехи бошлиғининг ўринбосари.

ЯНГИ ТЕХНИКА САМАРАСИ

«Ангренский» кўмир разрезида ЭШ-10/70 маркали серунум одимловчи экскаватор йиғила бошлади. Чўмичининг сиғими 10 куб метр-та ва стреласининг қулочи 70 метрга борадиган кучли машина кўмир қазувчилар иш унумдорлигини анча оширишга имкон беради. Беш йиллик бошидан бери разрезда ҳар йили битта шундай экскаватор ишга тушиб турибди.

Ўзбекистоннинг кўмир корхоналари КПСС XXV съездидан сўнг машина-ускуналарни янгилашга киришиб кетдилар. Съезд кўмир қазиш суръатини жадаллаштиришни вазифа қилиб қўйганди. Республикада шу соҳанинг энг катта корхонаси — «Ангренский» разрезида одимловчи экскаваторлардан ташқари ЭКГ-8И маркали 14 та электр экскаватор, унуми оширилган пармакаш станоклар, 105 ва 180 тонна юк кўтара оладиган думпкар вагонлар ва бошқа хил замонавий машина-ускуналар пайдо бўлди. Буларнинг ҳаммаси бир йилда очиқ усул билан қазиб чиқариладиган кўмирни 4,9 миллион тоннага қадар кўпайтиришга имкон берди.

Ҳозир «Ангренский» разрезида маҳсулдор қатламларни очиш ва ёқилғи қазиш юзасидан белгиланган ҳамма ишлар тамомила механизациялаштирилиб бўлинди. Етакчи касбдаги меҳнаткашлар мусобақасида Р. Ўрмонов, А. Ниёзматов, Б. Фадеевнинг экскаватор бригадалари, В. Летов, А. Арцер, В. Мисюкнинг локомотив бригадалари, А. Богдановичнинг кўп юк ортувчи карьер самосвалларининг ҳайдовчилари бригадаси пешқадамлик қилмоқда. Бу меҳнаткашлар янги техникадан ғоят юксак даражада фойдаланишга эришдилар ва шунинг асосида ишлаб чиқариш программасини икки-уч ҳафта илгари бажариб қўймоқдалар.

(ЎзТАГ).

9 СЕНТЯБРЬ—БОЛГАРИЯНИНГ ОЗОДЛИК КУНИ

СОЦИАЛИСТИК БОЛГАРИЯ БАЙРАМИ

А. ХЎЖАЕВ,

Тошкент область партия комитетининг секретари, Совет—Болгар дўстлиги жамияти Ўзбекистон бўлимининг раиси.

9 СЕНТЯБРДА қардош болгар халқи ўзининг миллий байрами — Озодлик кунини нишонлайди. Бу кун Болгария тарихида туб бурилиш ясади, унинг социалистик қайта тикланишини бошлаб берди.

Болгариянинг ўн уч асрлик тарихида Тўққизинчи сентябрдек унутилмас кун йўқ. Бу сана кўпдан-кўп революцион куч-ғайрат ҳамда кўтаринкиликни, озодлик ва адолатга бўлган ишончни, келажак авлодларнинг энг яхши ҳаётига умидни ўзида мужассамлаштирган.

Болгар халқи 35 йил муқаддам мана шу ёруғ кунда келажакка катта ишонч билан қадам қўйган эди. Эндиликда қудратли социалистик саноат, йирик механизациялашган ва юқори унумли қишлоқ хўжалиги, социалистик фан, маориф, санъат ва маданият, янгиланган шаҳар ва қишлоқлар, коллективизм ва дўстона ўзаро ёрдам асосидаги ижтимоий муносабатлар халқнинг рўёбга чиққан орзу-умидларини ўзида мужассамлантириб турибди.

Тўққизинчи сентябрдаги социалистик революция капитализм ва фашизмга қарши олиб борилган узоқ курашнинг қонуний якуни бўлди. Революцион йиллар курашчилари ва қаҳрамонларининг сўнмас улуғ жасорати халқ қалбида ҳамиша сақланади.

Ана шу шонли кун болгар халқи Тўққизинчи сентябрь революциясининг ғалаба қозонишида ҳал қилувчи, бебаҳо ёрдам кўрсатган совет халқи ва унинг зафарли армиясига чуқур миннатдорчилик ва таҳсинини изҳор этади. Гитлерчилар Германияси ва унинг шериклари қўшинларини Болқонда тор-мор этган совет жангчиларининг муваффоқиятлари Болгарияда антифашист курашини активлаштиришга, мамлакатдаги демократик ва ватанпарвар кучларнинг Ватан фронти байроғи остида мустаҳкам жипслашишига ёрдам берди. Совет Армиясининг 1944 йил 8 сентябрда Болгария территориясига кириши умумхалқ қуролли қўзғолонининг бошланишига сигнал бўлиб хизмат қилди.

1944 йил 9 сентябрдаги тарихий ғалаба болгар халқининг озодлик ва социал тараққиёт учун олиб борган узоқ курашининг тантанасига айланди, синфий эксплуататорлик жамиятига барҳам берди.

Болгария Коммунистик партияси ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг янги ижтимоий тузумни барпо этиш учун курашига бошчилик қилди. Ўтган йиллар вайрон бўлган ва таланган халқ хўжалигини тиклаш, асрий қолоқликка барҳам бериш йўлидаги катта қийинчиликлар йиллари эди. Бу йиллар ҳокимиятдан маҳрум бўлган буржуазиянинг тиш-тирноғи билан қаршилик кўрсатиши ва жаҳон империализмининг мамлакат ҳаётига сурбетларча аралашишга уруниши йиллари бўлди.

Болгария Коммунистик партияси ташкилотчилик ва раҳбарликнинг ажойиб намуналарини кўрсатди. Синфий, марксча-ленинча сиёсатни оғишмай амалга ошириш, революцион ўзгартишларни ўтказишга қаратилган сиёсат социализмнинг тўла ғалабасига олиб келди.

Янги йўлдан бошлаб бораётган Болгария Коммунистик партияси КПССнинг жаҳоншумул тарихий тажрибасидан ўрганди. 9 сентябрь революцияси Улуғ Октябрь ишининг давоми бўлиб қолди.

Социалистик революция ғалабасининг 35 йиллиги кунида болгар халқи ўз мамлакати тарихи ва ўз ҳаётидаги улкан ўзгаришларга якун ясайди. Болгарияда социализм тарихий ғалабага эришди. У кишини киши томонидан эксплуатация қилишга барҳам берди ва одамларни ўз мамлакатининг чинакам хўжайинига айлантирди.

1939 йилда атиги 9 та молотилка ва 18 та буғ қозони ишлаб чиқарган Болгария ҳозирги вақтда роботлар ясамоқда ва жаҳон машинасозлик саноати қиёфасини белгилаб берувчи 30 та давлат рўйхатида 19-ўринни эгаллаб турибди. Машиналар мамлакат умумий экспортининг ярмидан кўпини ташкил этмоқда. Электроника сингари истиқболли соҳада Болгария жаҳон миқёсида қисқа вақт ичида катта ютуқларга эришди. Ўтган беш йилликнинг ўзидаёқ электрон-ҳисоблаш ва ташкилий техникани ишлаб чиқариш 11 мартадан кўпроқ ортди. Мамлакат электроника маҳсулотларини 50 дан ортиқ мамлакатга етказиб бермоқда.

Болгария химия саноати учун ҳам юксак тараққиёт суръатлари характерлидир. 20 йил муқаддам азот ўғитлари нималигини билмайдиган мамлакат аҳоли жон бошига бу хомашёни ишлаб чиқариш бўйича Буюк Британия, Италия, Канада, Франция ва ГФР сингари ривожланган мамлакатларни орқада қолдириб кетди. Ҳозирги беш йилликда бу тармоқ маҳсулотини ишлаб чиқариш 1,7 марта ортади.

БХРда энергетиканинг ривожланишини чиндан ҳам социализм мўъжизаларидан бири деб айтиш мумкин. Болгария электр энергияни аҳоли жон бошига ишлаб чиқариш ва истеъмол этиш жиҳатдан Болқон ярим оролида биринчи ўринни эгаллаб турибди. Бу кўрсаткичлар жиҳатдан бир қатор ривожланган мамлакатлардан аллақачон ўзиб кетган. Ваҳоланки уч ўн йил муқаддам бу соҳада мамлакат Европадаги энг қолоқ ўлкалардан бири ҳисобланарди. Ҳозирги вақтда Болгария урушгача бўлган вақтдагига нисбатан 117 марта кўп энергия ишлаб чиқармоқда.

Ҳозирги вақтда саноатнинг бош стратегик йўналиши корхоналарни модернизациялаш ва реконструкция қилиш, ишлаб чиқаришнинг техника иқтисодий даражасини кескин яхшилаш йўли билан тез техник қайта жиҳозланишдан иборат.

Бу беш йилликда капитал сарфларнинг 70 процентга яқини мавжуд қувватларни модернизациялаш, реконструкция қилиш ва кенгайтиришга ажратилади.

Қишлоқ хўжалиги тўхтовсиз ва жадал суръатлар билан ривожланмоқда. Эндиликда бу соҳа социалистик экономиканинг юқори унумли тармоғига айланган. 1979 йилда Миллий аграр-саноат иттифоқининг вужудга келиши билан тармоқни ҳар томонлама интенсивлаштириш учун янги истиқболлар очилди. Мамлакат экономикасининг бир текисда ривожланиши халқ моддий ва маънавий турмуш даражасининг юксалиши учун зарур шарт-шароит вужудга келтирмоқда. Болгариянинг еттинчи беш йиллиги уч йили мобайнида 213 мингта квартира қуриб битказилди. Бу олтинчи беш йиллик давомида қурилган уй-жойларга тенгдир. Болалар муассасаларидаги ўринлар сони ортди, истеъмолнинг ижтимоий фондлари 4,8 процент кўпайди.

Мамлакатнинг маданият, фан, соғлиқни сақлашни ривожлантиришдаги ютуқлари улкандир. Маданият ва маориф соҳаларидаги моддий базанинг йилдан-йилга кучайиб бораётганлиги болгар халқининг маданий савиясини тўхтовсиз ўсишига ёрдам қилмоқда. Мамлакат умумий мажбурий ўрта таълимга ўтиш бўсағасида турибди. Ҳунар-техника билим юртларининг кенг тармоғи мавжуд. Ҳозирги вақтда мамлакатдаги 28 та олий ўқув юртида 110 минг студент ўқимоқда, БХРда 3580 тадан ортиқ кино театр, 52 та драматик ва қўғирчоқ театри, 10,5 мингга яқин кутубхона, 204 музей ва бадиий галерея, 17,5 мингдан ортиқ бадиий ҳаваскорлик коллективлари бор.

Меҳнаткашлар соғлиғини муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлаш БКП ва давлатнинг социал сиёсати диққат марказида турибди. Врачлар билан таъминланганлик жиҳатдан Болгария Европада олдинги ўринлардан бирини эгаллайди (420 кишига бир мутахассис).

Болгария Халқ Республикаси меҳнаткашларининг ютуқларини СССР ва бошқа социализм мамлакатларининг катта, беғараз ёрдамисиз тасаввур этиб бўлмайди. Буржуазия Болгарияси капитализм дунёсидаги барча ожиз ва майда мамлакатлар қисматини бошидан кечирар, йирик империалистик давлатларнинг ҳукмронлик учун курашида ўйинчоқ бўлиб қолган эди. Бугунги социалистик Болгария социалистик ҳамдўстликнинг ажралмас қисмига айланган. Совет Иттифоқи ва бошқа қардош социалистик мамлакатлар тимсолида у самимий, содиқ ва ишончли дўст ҳамда иттифоқчиларга эга.

Совет ва болгар халқларининг дўстлиги чуқур, тарихий заминга эга. Бу дўстлик Болгария озодлиги учун курашчиларнинг жуда кўп авлодлари қони билан суғорилган, икки қардош халқнинг энг олижаноб ҳис-туйғуларидан баҳра олгандир. Келиб чиқиши жиҳатдан қондош, рус халқи билан тили қардош болгарлар Россия тимсолида ўзларининг бирдан-бир иттифоқчи ва ҳимоячисини кўрдилар, унинг қудратли мададига таяндилар.

Болгария Коммунистик партиясининг асосчиси Димитр Благоев Петербургдан социал-демократиянинг революцион учқунини олиб келди. Лейпцигдаги суд процессида ғолиб чиққан Георгий Димитровга Москва озодликнинг қизил паспортини берди.

Халқларимиз дўстлиги тарихида Улуғ Ватан уруши йилларидаги жанговар ҳамкорлик янги, ёрқин саҳифа бўлди. Уруш йиллари болгар ватанпарварларининг озодлик ҳаракати совет халқининг гитлерчи фашизмга қарши қаҳрамонона кураши билан қўшилиб кетди.

1944 йил 9 сентябрда, Болгарияда халқ демократик тузуми ўрнатилиши билан совет-болгар муносабатларида янги босқич бошланди. Мана 35 йилдирки, мамлакатларимизни меҳнаткашлар синфий манфаатларининг муштараклиги, марксча-ленинча идеологиянинг бирлиги, социалистик интернационализм, Совет Иттифоқи ва Болгария Коммунистик партияларининг кўп қиррали ҳамкорлиги бирлаштириб турибди.

1948 йил 18 мартда Совет Иттифоқи ва Болгария Халқ республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида имзоланган Шартнома ва унинг муддати ўтиши билан 1967 йилда Л. И. Брежнев билан Т. Живков ўртоқлар имзолаган янги Шартнома совет—болгар муносабатларида чинакам программ, асосий ҳужжат бўлиб қолди.

Ҳаётнинг қайси бир соҳасини олманг — сиёсатми, экономикани, мудофаа, маданият, халқаро ишларми — ҳаммасида Совет Иттифоқининг Болгария билан муносабатлари бошқа социалистик мамлакатлар билан бўлган муносабатларга ўхшаб, кун сайин мустаҳкамланиб мазмунлироқ бўлиб бормоқда. Шуни эслатиш кифояки, СССРнинг техникавий ёрдамида қурилган йирик саноат корхоналари қора ва рангли металлургия ҳамма маҳсулотининг 95 процентга яқинини, нефть-химия ва нефтни қайта ишлаш саноатининг 80 процентини, электрэнергиянинг 70 процентдан ортиғини ишлаб чиқармоқда.

Кейинги йилларда СССР ва БХР ўртасида иқтисодий ҳамкорликнинг янги формалари мувафаффқиятли ривожланмоқда. Улар ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши доирасида икки томонлама ва кўп томонлама асосда бўлмоқда. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган бошқа мамлакатлар билан бирга Болгария социалистик иқтисодий интеграциянинг Комплекс программасини амалга оширишда актив қатнашмоқда. Болгария жумладан Усть-Илим целлюлоза-қоғоз заводи, Киембай конбойитиш асбест комбинати қурилишида, темири бор хомашё ишлаб чиқариш бўйича қувватларни вужудга келтиришда ва бошқа соҳаларда қатнашмоқда.

1978 йил ноябрида совет Ильичевск порти билан Болгариянинг Варна порти ўртасида паром алоқаси очилганлиги совет-болгар ҳамкорлигининг ривожланишида катта воқеа бўлди. Бу темир йўл паром алоқасига тенг келадигани жаҳонда йўқ.

Совет-болгар илмий-техника ҳамкорлиги соҳасида самарали натижаларга эришилди. Ҳозирги вақтда 150 дан ортиқ болгар илмий-тадқиқот ташкилотлари 250 та совет ташкилотлари билан ҳамкорлик қилиб, 800 дан ортиқ проблема ва термаларни ишлаб чиқмоқда.

Мамлакатларимиз ўртасида экономика, фан, техника соҳасида ўсиб бораётган интеграция ва яқин ҳамкорлик «Интеркосмос» программаси бўйича биргаликдаги ишларни амалга оширишда айниқса яққол намоён бўлди. Совет Иттифоқида ва Болгарияда Н. Н. Рукавишников ва болгар космонавти Г. Ивановдан иборат составда «Союз-33» космик кемаси интернационал экипажининг биргаликдаги парвозини қизғин табрикладилар. Бу парвоз қаҳрамонлар мардлиги ва жасоратининг ифодасигина бўлиб қолмай, совет ва болгар халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликнинг ёрқин рамзига ҳам айланди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев бизнинг дўстлигимизни амалдаги социалистик интернационализм намунаси деб атаган бўлса, Тодор Живков бу дўстлик асрлардан ўтиб келиб, абадий бўлиб қолажаги ҳақида гапирди.

Совет ва болгар халқлари ўртасидаги тобора кенгайиб бораётган дўстликка Тошкент области билан БХР Хасково округи ўртасида 16 йилдан бери давом этиб келаётган ҳамкорлик мисол бўла олади.

Оҳангарон цементчилари билан Болгариядаги йирик цемент корхоналаридан бири «Вулкан» комбинати ходимлари ўртасида, Чирчиқ, Олмалиқ ва Димитровград химиклари ўртасидаги алоқалар анчадан буён давом этмоқда.

Тошкент ва Хасково қурувчилари коллективларини, пойтахтимиздаги «Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Болгариянинг «Мир» заводи чеварларини, пахтакорлар, сабзавоткорларни мустаҳкам дўстлик боғлаб турибди.

Ўзбек ва болгар меҳнаткашларининг дўстона ва иш юзасидан алоқаларининг янги формаси — касблар бўйича сиртқи социалистик мусобақа қарор топди. Ўзбекистоннинг Ангрен ва Болгариянинг Димитровград қончилар шаҳри шахтёрлари унинг ташаббускорлари бўлди. Шахтёрлар ташаббусига тўқимачилар қўшилдилар.

Бу алоқаларни кенгайтириш, совет ва болгар халқлари ўртасидаги дўстлик ва қардошларча ҳамкорликни кучайтиришга совет-болгар дўстлиги жамияти ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда. Совет-болгар дўстлиги жамиятининг Ўзбекистон бўлими Тошкент ва Андижон область бўлимларини, Бухоро ва Қарши шаҳар бўлимларини бирлаштириб турибди. Жамиятнинг Ўзбекистон бўлими тузилган дастлабки йилларда бармоқ билан санарли қуйи ташкилотларга эга бўлган бўлса, ҳозир у Ўзбекистон дўстлик жамиятининг энг йирик бўлимларидан бирига айланиб, 120 дан ортиқ саноат ва қишлоқ хўжалик корхоналари, илмий-тадқиқот ва маданий-оқартув муассасалари ҳамда ўқув юртларини ўзига бирлаштирган. Улардан 34 таси Тошкент областидадир. Бўлимлар правлениелари составига республикамизнинг давлат ва жамоат арбоблари, ишчилар ва колхозчилар, аҳоли ҳамма табақаларининг вакиллари кирган.

Бугунги кунда Болгария социалистик революциясининг 35 йиллигини нишонлар эканмиз, халқларимиз ўртасидаги дўстликнинг шонли ўтмишига фикран назар ташлаш билан бирга эртанги кунга ҳам ишонч билан қараймиз ва келажак совет-болгар ҳамкорлигининг янги ажойиб самараларини беради, деб дадил айта оламиз.

Суратда: София марказида Совет Армияси жангчилари жасорати шарафига ўрнатилган монумент. Монумент пойига «Ҳалоскор Совет Армиясига — миннатдор болгар халқидан» деб ёзиб қўйилган.

БТА—ТАСС фотоси.

Болгар халқининг миллий байрамини Кремиков металлургия комбинати ишчилари меҳнатда янги муваффақиятларни қўлга киритган ҳолда кутиб олмоқдалар. Бу корхона Совет Иттифоқининг ёрдами билан бунёд этилган эди.

Суратда: Совет инженери Ю. Н. Столяров (чапдан иккинчи) болгариялик металлурглар даврасида.

В. Соболев фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Болгария Халқ республикасининг Карлово шаҳрида Совет Иттифоқи ёрдамида қурилган тракторсозлик комбинати тўла қувват билан ишлаб турибди.

Суратда: тайёр тракторларни кўриб турибсиз.

София—Пресс-ТАСС фотоси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

АНЖУМАН ИМПЕРИАЛИЗМНИ ВА ҚУРОЛЛАНИШ ПОЙГАСИНИ ҚОРАЛАМОҚДА

ГАВАНА. 6 сентябрь. (ТАСС махсус мухбири). Қўшилмаган мамлакатлар давлатлари ва ҳукуматлари бошлиқларининг VI конференциясида шу ҳаракат барча қатнашчиларини тўлқинлантирувчи муҳим проблемалар юзасидан умумий мунозара давом этмоқда.

Жаҳон халқлари жиддий қайғураётган ялпи ва тўла қуролсизланиш проблемасидан ўзга бунчалик проблема йўқ,— деди Афғонистон Демократик Республикаси революцион кенгашининг раиси Нурмуҳаммад Тараки. У Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасида СҚЧ-2 шартномасининг тузилиши тинчлик сиёсатининг муваффақияти, барча тинчликсевар кучларнинг ғалабаси бўлди, деди.

Конференциямиз, деди ВСР ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг, жаҳонда муҳим ижобий силжишлар бўлаётган бир пайтда чақирилди. Жануби-Шарқий Осиё, Африка жануби, Яқин Шарқ халқлари империализм, янги мустамлакачилик ва ирқчилик кучларига қарши, миллий озодлик ва социал тараққиёт учун муваффақиятли кураш олиб бормоқдалар.

Фам Ван Донг Вьетнамга янги агрессия билан дўқ қилаётган, Лаосга қарши фитналар уюштираётган, Кампучияда Пол Пот-Иенг Сари қонли режимини тиклашга уринаётган, шу регионда тинчлик ва стабиллик заминини қўпораётган Пекиннинг экспансиячилик ва гегемончилик сиёсатини танқид қилди. У Кампучия халқининг ғалабаси жуда катта аҳамиятга эга бўлганлигини айтди. Вьетнамга келганда биз жаҳондаги ҳамма мамлакатлар билан ўзаро ҳурмат, тенглик ва тинч-тотув яшаш негизидаги муносабатларни ривожлантиришга ҳаракат қилаяпмиз, деб таъкидлади у.

Панама президенти А. Ройо Панама канали тўғрисидаги янги шартномалар кучга кирганлиги туфайли Панама халқи ўз диёрида мустамлакачилик меросига барҳам беражагидан мамнун бўлганлигини изҳор этди.

Мозамбик президенти Самора Машел ўз нутқида социалистик мамлакатларни ўз озодлиги учун кураш олиб бораётган халқларнинг мустақил таянчи деб таърифлади.

Ямайка бош министри Майкл Мэнли қўшилмаслик ҳаракатида Куба катта роль ўйнаётганлигини айтди. У сўнгра таъкдлаб айтдики, Россияда унинг доҳийси буюк Ленин бошчилигида амалга оширилган Улуғ Октябрь социалистик революцияси асос солган миллий озодлик кураши кейинги йилларда анча кучайди. У қўшилмаслик ҳаракати кўпгина жиҳатлари бўйича тинчлик, кескинликни юмшатиш, социал тараққиёт учун актив кураш олиб бораётган социалистик давлатларнинг позициялари билан бир хил қарашда эканлигини таъкидлади.

Ю. РОМАНЦОВ,
В. ЗАЦЕПИН,
О. КОЛЕСНИКОВ.

ЭРОН КУРДИСТОНИДАГИ ВАЗИЯТ

ТЕҲРОН, 6 сентябрь. (ТАСС). Эрон Ислом Республикаси бирлашган штабининг расмий ахборотига кўра, ҳозирги вақтда ҳукумат қўшинлари Эрон Курдистонида курдлар истиқомат қиладиган вилоятларнинг асосий районларини ва Ғарбий Озарбайжонни ишғол қилдилар.

Эрон газеталари жанговар ҳаракатларнинг якунларини батафсил хабар қилмоқдалар, Курд шаҳарларининг кўчаларида қўшинлар, танклар ва бронетранспортёрларнинг колонналари тасвирланган фотосуратларни босиб чиқармоқдалар. Меҳобод, Боне, Секкез ва бошқа аҳоли пунктларини олиш пайтида ҳукумат қўшинлари Америкада ишлаб чиқарилган «Фантом» қирувчи бомбардимончи самолётларини ва «Кобра» вертолётларини кенг миқёсда ишга солганликлари хабар қилинмоқда.

Осмон ҳужуми ва тўпга тутиш натижасида катта талафот кўрган қўзғолончилар оғир ҳарбий техникани ташлаб, кичик-кичик группаларга бўлиниб, тоғларга чиқиб кетдилар ёки олисдаги кичик-кичик қишлоқларга яшириндилар.

Курд қўзғолончилари қорёға бошлаши билан партизан урушига ўтишлари эҳтимоли борлиги ҳақида тарқалган овозалар муносабати билан Эрон қуруқликдаги қўшинларининг қўмондони бригада генерали Фаллоҳи шу газетанинг мухбири билан суҳбатда армия қиш шароитида ҳам, йилнинг ҳар қандай фаслида ҳам партизанлар устидан ҳарбий устунликка эгалигини таъкидлади.

Меҳобод аҳолиси Оятилло Ҳумайнига телеграмма юбориб, Курд аҳолиси учун умумий авф эълон қилинишини ва бу шаҳарда ислом трибуналлари тузилмаслигини илтимос қилди. «Бомдод» газетасида эълон қилинган шу телеграммада таъкидлаб ўтилишича, бундай тадбирлар Курд районларидаги турмушни нормаллаштиришга имкон берган бўлур эди, қочоқлар ўз юртларига қайтиб келганларида уларнинг хавфсизлигини таъминлаган бўлур эди. Газета жабр-зулм бўлишидан чўчиб, теварак атрофдаги қишлоқлардан қочиб келган бир неча минг курд деҳқони ҳозир Меҳободда тўпланиб қолганини таъкидлайди. Курдларнинг миллий автономия олиш йўлидаги ҳаракатини зўрлик билан бостириш ана шу катта районнинг муаммоларини ҳал қилмайди. Ҳумайнининг топшириғи билан Курдистонга бориб келган Ҳожатул Ислом Карманининг эътироф қилишича, курдлар яшайдиган районлар ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан мамлакатнинг энг қолоқ районлари ҳисобланади. Кармани Форс агентлигининг мухбири билан суҳбатда айтдики, шоҳ режими ва янги ҳукумат курдларнинг турмушини яхшилаш учун деярли ҳеч нима қилганлари йўқ. Қишлоқларда ичимлик сув, нон йўқ, аҳоли пунктлари ўртасида йўллар қурилмаган. Ҳукумат Курдистонни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришнинг махсус программасини шошилинч равишда амалга ошириши зарур, деб таъкидлади у. Унинг фикрича, бу ишга ҳукумат ажратган 4 миллиард риал пул мутлақо етарли эмас ва Курдистон муаммоларини ҳал этиш учун шунча миқдордаги пулни ой сайин ажратиб туриш зарур.

ХЕЛЬСИНКИДАГИ СЕМИНАР

ХЕЛЬСИНКИ, 6 сентябрь. (ТАСС). Бу ерда «Адабиёт ва тарбия» мавзуидаги Совет-Финляндия семинари тугади.

Финляндия ёзувчилар союзи «Финляндия-Совет Иттифоқи» ва «Эйно Лейно» жамиятлари билан биргаликда уюштирган бу семинар ишида СССР Ёзувчилар союзининг делегацияси қатнашди.

Совет ва фин адиблари уч кун давомида адабиётнинг ҳозирги замон кишисини камол топтиришдаги роли масалаларини муҳокама қилдилар.

ЖАҲОН ЖУРНАЛИСТЛАРИНИНГ ИФТИХОРИ

8 СЕНТЯБРЬ—ЖУРНАЛИСТЛАРНИНГ ХАЛҚАРО БИРДАМЛИК КУНИ

БУГУН жаҳоннинг барча тараққийпарвар қалам аҳллари фашизм билан бўлган тенгсиз жангда мардларча ҳалок бўлган оташин публицист, собитқадам интернационалист, жаҳон журналистларининг ифтихори Юлиус Фучикнинг муътабар номини чуқур ҳурмат ва камоли эҳтиром ила ёдга олиб, империализмга қарши, тинчлик ва демократия учун курашда бирдам ва баҳамжиҳат эканликларини яна бир бор намойиш этадилар.

Юлиус Фучик — чехословак халқининг миллий қаҳрамони, Тинчлик мукофотининг биринчи фахрий лауреати, афсонавий «Дор остидан репортаж» асарининг муаллифи: бу китобча босмадан чиқиши биланоқ миллион-миллион китобхонларнинг севимли асарига айланиб кетди ва муаллиф номини шарафларга буркади. Коммунист Фучикнинг фашистлар зиндонида ўтказган қарийб бир ярим йиллик бениҳоя заҳматли, аммо нақадар жасоратли ҳаёти ҳақидаги ҳисоботи тарзида дунёга келган, айни чоқда коммунизм ва унинг ҳаётбахш идеалларига оташин мадҳия, фашизм ва жаҳолатга аёвсиз айбномадек жаранглаган бу асар эндиликда жаҳон халқларининг 90 дан ортиқ тилида миллион-миллион нусҳаларда чоп этилган.

Юлиус Фучикни қирчиллама қирқ ёшида қатл этдилар, айни куч-қувватга тўлган, ижоди барқ урган, қалами қайралган чоғида дордан ўтказдилар. У Коммунистик партиянинг садоқатли фарзанди бўлгани учун, бутун ҳаётини ленинизм ғояларининг тантанаси учун курашга бахшида этгани учун, Ленин ватанини — Советлар Иттифоқини улуғлагани учун фашист жаллодлари уни шафқатсизлик билан қатл этдилар; уни ўз йўлидан чекинмагани, ўз эътиқодидан қайтмагани, изчил гуманист бўлгани ва инсонлик қиёфасини йўқотган фашистлар қаршисида тиз чўкмагани учун дордан ўтказдилар.

Прагалик оддий меҳнаткаш ишчи оиласида дунёга келган Юлиус ёшлигиданоқ одамларга меҳр қўйди, инсон ақл-идрокини, иродасини, озодлигини, бахтли келажагини ўйлади ва унга қаттиқ ишонди.

...1943 йилнинг ўша машъум 8 сентябрь тонгида фашист жаллодлари уни дор остига ҳайдаб бораётганларида у жаллодлардан шафқат сўрамади, зорланмади, аксинча қаддини тик тутиб, бор овози билан «Интернационал»ни куйлади. «Интернационал»нинг мағрур сўзлари билан жаҳонга ҳайқирди. Бу табиий эди, негаки қатлдан бир неча кун олдин терговчи билан Фучик ўртасида қуйидаги диалог бўлиб ўтган эди. Фашист судининг: «Сиз ўзингизни учинчи империянинг душманига, яъни «большевиклар Россиясига» кўмаклашишда айбдор деб ҳисоблайсизми?» — деб берган саволига жавобан Фучик: «Ҳа, мен Совет Иттифоқига кўмаклашдим, Қизил Армияга ёрдам бердим. Ва бу ишим 40 йиллик ҳаётимдаги энг эзгу ишимдир», — деб баралла айтганди.

Ю. Фучик Советлар мамлакатини ўзининг иккинчи Ватани деб ҳисоблади ва бу билан бениҳоя фахрланди. У Совет шарқининг ҳаёти билан жуда қизиқди ва атрофлича танишди. Ўрта Осиё республикалари қиёфасининг шиддатли суръатлар билан ўзгариб, чирой очиб боришида Ленин ғояларининг ажойиб тантанасини кўрди, булар ҳақида завқ-шавқ билан, эҳтирос билан ёзди.

У ўзининг «Ўрта Осиё манзаралари», «Панжда қош қорайганда», «Катта қирғиз тракти» каби ўнлаб очерк ва лавҳаларида Ўзбекистон, Тожикистон, Қирғизистон кишилари, Чирчиқ қурилиши, Бухоро, Самарқанддаги тарихий обидалар ҳақида, айниқса Ўрта Осиёнинг мафтункор табиати ҳақида катта ҳаяжон ва жўшқин илҳом билан қалам сурди. «Совет Ўрта Осиёси бўйлаб кимки бир марта сафар қилса, у албатта бу тупроқни юрагидан севиб қолади. У ўзини мафтун қилган бу диёрга такрор-такрор қайтгиси келаверади. Бу ўлканинг одамлари ана шундай жозиба кучига эга.

Бу ерда ҳаёт кўз ўнгингда соат сайин ўзгараётганини ҳис этасан, киши. Совет Ўрта Осиёсида большевистик ҳақиқатнинг ажойиб ижодкор кучини сезасан».

Ю. Фучик айниқса Ўзбекистонни катта қизиқиш билан ўрганди, республикамиз ва унинг пойтахтига у тўрт марта ташриф буюрди.

Ю. Фучик республикамиз ҳаётининг турли соҳаларида эришилаётган улкан муваффақиятларга бағишлаб «Жангоҳ ҳақида, олтмиш ёшликлар ва мактаб тўғрисида», «Озод ўзбек аёли ҳақида», «Пахта далаларининг байрами», «Тожихон Шодиеванинг умр тарихи», «Биз миллионер колхозчилармиз», «Ўзбекистондаги мўъжизалар водийси» ва бошқа кўплаб очерк, лавҳа ва репортажлар ёзди.

Юлиус Фучик севиб-ардоқлаб қаламга олган Ўзбекистон ва унинг пойтахти Тошкент эндиликда турли ҳил халқаро анжуманлар масканига айланиб қолган. Бугун ўз ишини муваффақиятли якунлаётган журналистларнинг халқаро семинари ана шундай анжуманларнинг биридир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев журналистларнинг Тошкентдаги халқаро семинари қатнашчиларига йўллаган табрикномасида ахборот ва пропаганда ходимларининг халқаро майдондаги фаолияти ва ролига юқори баҳо берди, журналистларнинг инсоният олдидаги мўътабар ва масъулиятли вазифаларини алоҳида таъкидлади: «Халқаро иқлим, янги ҳалокатли урушнинг олдини олиш ва инсониятнинг жаҳоншумул муаммоларини ҳал этиш имконияти, ўзаро ишонч ёки ишончсизлик даражаси кўп жиҳатдан турли кенгликларда қандай ахборот тарқатилаётганига боғлиқ бўлади. Шу сабабли ўз қаламини халқлар тинчлиги ва тараққиёти, қуролланиш пойгасини тўхтатиш, империализм, мустамлакачилик, ирқчилик идеологиясини тугатиш мақсадларига хизмат қилдириш — ҳар бир софдил журналистнинг энг муҳим вазифасидир». Юлиус Фучик ҳаётининг сўнгги нафасигача улуғ мақсад йўлидаги курашга содиқ қолган ана шундай «софдил журналист»лардан эди. Шунинг учун ҳам у ўлими олдидан: «Бизлар жисман ўлсак-да, сизларнинг улуғ бахтингиз зарраларида яшайберамиз. Негаки бизлар бу бахтга ҳаётимизни тикканмиз», — деб айтган эди ва шундай дейишга у тамомила ҳақли эди.

Воҳид АБДУЛЛАЕВ,
ТошДУ журналистика факультетининг доценти.

ВАТАННИНГ ЗИРҲЛИ ҚАЛҚОНИ

ЭРТАГА ТАНКЧИЛАР КУНИ

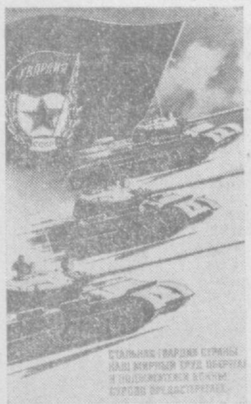

Ўз байрамларини жанговар ва сиёсий тайёргарликда янги-янги муваффақиятлар билан кутиб олиш Совет Армияси жангчиларининг энг яхши анъаналаридан бири ҳисобланади. Қизил Байроқли Туркистон Ҳарбий округи танкчилари ҳам бу йилги байрамларини муносиб кутиб олишяпти. Танкчи қисм ва бўлинмаларнинг шахсий состави байрам шарафига уюштирилган социалистик мусобақада қувончли натижаларни қўлга киритишди. Кўпгина солдат ва сержантлар классли мутахассис бўлдилар. Жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиси деган юксак ном олишди. Улар муайян касб-ҳунар эгаси бўлишяпти. Мустаҳкам сиёсий билим олиб, маънавий ва сиёсий жиҳатдан чиниқяптилар.

Советлар мамлакати бу қутлуғ айём кунида барча танкчи жангчиларни, танк қўшинлари ветеранларини, жанговар техника ижодкорларини, Совет Армиясининг асосий қўшин турларидан бирининг жанговар куч-қувватини мустаҳкамлаш ишига ҳисса қўшган кишиларни шарафлайди. Мана, 60 йилдан ошибдики, танк қўшинлари Қуролли Кучларимизнинг составида социалистик Ватанни ҳимоя қилишда хизмат қилиб келаётир. Унинг шонли саҳифалари Улуғ Октябрнинг суронли кунларида битилган. Қизил Армиянинг зирҳли кучларининг йилномаси Петроградда Владимир Ильич Ленин пролетариат олдида нутқ сўзлаган қаҳрамонона броневикдан бошланади.

Гражданлар уруши йилларида ёш Советлар мамлакатининг танк отрядлари жангчилари ўзларини шон-шуҳратга буркадилар. Улар пиёда, отлиқ ва артиллерия қўшинлари билан биргаликда интервентлар ва оқ гвардиячиларни тор-мор қилишди.

Улуғ Ватан уруши йилларида совет танкчилари Ватаннинг шон-шуҳрати йўлида ўчмас қаҳрамонликлар кўрсатдилар. Армиямиздаги КВ, ИС каби оғир, Т-34 ўрта танклари душманнинг «Тигр», «Пантера»сидан устун эканлигини кўрсатди. Қўшинларимиз Москва, Сталинград, Курск остоналарида, Белоруссияда, Жанубий Шарқий Европа мамлакатларини озод қилишда, Берлин учун жангларда гитлерчиларнинг танк галаларини тор-мор қилдилар.

Ватан танкчилар жасоратини муносиб баҳолади. Минглаб жангчилар СССР орден ва медаллари билан мукофотланди. Кўплари Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлишди.

Урушдан кейинги йилларда совет танк қўшинларида катта ўзгаришлар рўй берди. Ҳозир танкларнинг куч-қуввати янада ошган. Улар ҳар қандай шароитда ҳам қўйилган вазифани муваффақиятли бажара оладилар. Чунки, у биринчи классли техника билан жиҳозланган. Танкларнинг жилови ишончли қўлларда.

Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи жангчилари ҳам замонавий техникани пухта эгаллаб, оталари кўрсатган жасоратни муносиб давом эттиришмоқда. Ҳозир бўлинмаларда В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини ва Улуғ Ватан урушида қозонилган ғалабанинг 35 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа авж олдириб юборилди. Танкчиларимиз бу мусобақанинг олдинги сафларида боришмоқда.

●

Суратда: Н бўлинма командири Е. Кропотов мусобақа ғолиби аълочи экипаж командири катта сержант Н. Баришевга кўчма вимпель топширяпти.

Н. Беркетов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Спорт

ЧЕМПИОНГА РЎБАРЎ КЕЛИШ МАҚСАДИДА

Шахмат бўйича жаҳон чемпиони Анатолий Карпов билан учрашиш ҳуқуқини олиш учун Ригада зоналараро турнир давом этмоқда. Англиялик Майлс иккинчи турда ҳам ғалабага эришди. У бу сафар Цешковскийни мағлубиятга учратди. Таль Полугаевскийни енгди. Даниялик Ларсен Бразилия шахматчиси Римсдейни мағлуб этди.

Икки турдан кейин икки очко тўплаган Майлс пешқадамликни қўлга олди. Георгиу, Рибли, Любоевич ва Ларсенлар ҳисобида бир яримтадан очко бор.

ЧЕМПИОНАТ МАРРАГА ЯҚИНЛАШМОҚДА

Тбилисида халқаро шашка бўйича аёллар ўртасида мамлакат чемпионати мусобақалари ҳал қилувчи босқичга кирди. Ўн турдан кейин саккиз очко тўплаган Сохненко пешқадамлик қилмоқда. Республикамиз вакили тошкентлик спорт мастери Озода Аҳмедова чемпионат стартини бирмунча бўш бошлаган эди. Лекин кейинги турларда кетма-кет уч марта ғалабага эришиб, аҳволини анча ўнглаб олди. Спортчимиз сўнгги турда Гейлерни енгди.

ИККИНЧИ ЛИГАДА

Мамлакат футбол чемпионати иккинчи лига бешинчи зона қатнашчилари бугун навбатдаги тур ўйинларини ўтказишади. Пешқадам Шаҳрихон футболчилари Магнитогорскда «Металлург» командаси билан учрашадилар. Бу турда бошқа икки пешқадам ҳам сафарда ўйнайди. «Бўстон» Термизда «Автомобилист» билан учрашса, «Янгиер» Чимкент футболчилари меҳмони бўлади. Сирдарё футболчилари бундан аввал ўтказилган турда ўзларининг номуносиб хатти-ҳаракатлари билан мухлисларини қаттиқ ранжитишди. Улар Актюбинскда маҳаллий футболчилар билан бўлган учрашув пайтида судьянинг қарорига норозилик билдириб, майдондан чиқиб кетишди. Бу команда тренери В. Любушин ва барча футболчилар учун кечириб бўлмас хатодир.

Командаларнинг бугунгача бўлган турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича:

Командалар	Ў	Т	О
«Шаҳриханец»	33	50-25	48
«Бўстон»	33	50-20	48
«Янгиер»	32	56-33	42
«Актюбинец»	32	58-32	40
«Динамо»	33	44-27	38
«Нефтяник»	33	49-30	37
«Строитель»	33	42-28	37
«Мелиоратор»	33	35-44	35
«Зарафшон»	33	41-35	35
«Хоразм»	33	47-52	34
«Металлург» (Ч)	33	54-41	34
«Металлург» (М)	33	35-39	34
«Автомобилист»	33	43-46	32
«Пахтачи»	33	42-44	32
«Хива»	33	39-50	30
«Амударё»	33	37-53	28
«Наримановец»	33	37-50	28
«Хўжанд»	33	32-53	27
«Сигнал»	33	33-33	27
«Пахтакор»	33	33-54	26
«Қаршистрой»	33	35-47	26
«Текстильщик»	33	28-45	25
«Химик»	33	34-53	25
«Труд»	33	44-64	22

АНЪАНАВИЙ ТУРНИР

Пойтахтимиздаги «Меҳнат резервлари» спорт комплексида СССРда хизмат кўрсатган тренер, республикамизда бокс спортига асос солган устозлардан бири Сидней Жаксон хотира соврини учун анъанавий Бутуниттифоқ мусобақалари давом этмоқда. РСФСР, Украина, Қозоғистон, Белоруссия, Туркманистон, Тожикистон ва республикамизнинг 160 дан зиёд боксчилари ғолиблик учун кураш олиб боришмоқда. Республикамиз вакиллари М. Умаров, Ҳ. Маъруфов ва бошқалар дастлабки олишувларни муваффақиятли тугатдилар.

КЎРИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

ДИҚҚАТ, КЎЧАДА БОЛАЛАР

НИКОЛАЙ бу куни одатдагидек тўйиб ухлаган, яхши дам олган, шундан кейингина ўзининг қадрдон ишхонаси — Ангрендаги 7-автотранспорт корхонасига бориб, яхши кайфият билан машинасини миниб чиққан эди. У бир неча йилдан бери шоферлик қилади. Бу соҳада малака ва тажрибаси етарли. Коллективда ҳам яхши муомала, хулқ-одоби билан ҳамкасблари ҳурматини қозонган. Бироқ, фалокат оёқ остида деганларича бор. Йўл ҳаракати ҳодисалари ҳеч кутилмаганда шофёрнинг малакаси ва маҳоратига алоқасиз тарзда содир бўлиши мумкин. Бундай ҳодисаларга, албатта, ё бошқа интизомсиз ҳайдовчилар, ёки палапартиш йўловчилар сабаб бўлади. Кўпинча эса, авария ва кўнгилсиз ҳодисаларнинг айбдорлари... ҳаммамиз севадиган ва эъзозлайдиган болалар бўлиб чиқишяпти.

Николай Зайцев шу йил 22 августда содир қилган кўнгилсиз воқеа худди шу болалар туфайли рўй берди. Николай «Татра-148» машинасида пешин чоғи Тошкент денгизи томондан Бўкага қараб келаётган эди. Тезлиги ҳам унча юқори эмасди. Лекин... йўл четида тўхтаб турган катта машинанинг олдидан югуриб чиқиб қолган икки болани шикастламаслик учун машинани тўхтатиб қололмади. Бунча қисқа масофада тўхтатиб бўлмас ҳам эди. Чунки, ҳар бир машина қоида чегарасидаги тезликда кетаётган пайтда тормоз берилганда маълум бир масофагача сирғаниб боради. Масалан, қуруқ асфальт йўлда соатига 60 километр тезликда юраётган енгил автомобиль тормоз босилгач 42 метрга, юк машинаси 33 метрга, автобус эса 32 метргача сирпаниб боради!

Николай Иванович ҳам машинанинг ана шу «қонуний» эпкинига қарши бирон тадбир қўллай олмади ва беш яшарлик икки бола — Ҳусниддин ва Наим Ўринбоевларни уриб юборди. Жароҳатланган болалар касалхонага ётқизилди.

Биз, албатта, бу ўринда шоферни оқлаш фикридан олисмиз. Бироқ, шофер билан бир қаторда ана шу болаларнинг ота-оналари ҳам айбдорлар десак хато бўлмайди. Негаки, улар беш ёшли болаларни машиналар қатнови тиғиз бўлган катта йўлга чиққунларигача назоратсиз қолдиришган.

Бу мисолни келтиришимиздан мақсад — бошқа ота-оналарга ҳам сабоқ бўлсин, улар ҳали ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини тушунмайдиган ёш болаларни машина йўлига чиқишларига йўл қўймасинлар. Афсуски, ҳозирча бундай воқеалар тез-тез содир бўлиб турибди.

Ота-она учун фарзанднинг соғлигидан қимматлироқ нарса йўқ. Ҳар бир ота-она ўз жигаргўшасининининг соғлом, бақувват, эсли-хушли бўлиб ўсишини орзу қилади. Болалар эса ҳар куни маълум даражада кўча ҳаракатининг иштирокчилари бўладилар — мактабга бориб-келишади, магазинга чиқишлари мумкин. Улар ўқишга автобус, трамвай-троллейбусларда ёки пиёда қатнайдилар. Муҳими шундаки — ҳар қайси ҳолатда ҳам ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини билишлари зарур. Шундагина уларнинг кўнгилсиз ҳодиса қурбони ёки сабабчиси бўлишининг олди олинади. Бироқ, ўз фарзандининг бахт-иқболини, соғлигини ўйлайдиган ҳар бир ота-она ҳам ўғил-қизларининг ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини ўрганиши тўғрисида қайғурадими? Бунга «ҳа» деб жавоб бериш мушкул. Ҳар йили бунинг оқибатида кўча ва йўлларда болалар автомобиль ҳалокати туфайли нобуд бўляпти, майиб-мажруҳ аҳволга тушиб қолмоқда.

Ота-оналар болаларнинг ўзлари катта бўлиб, ўз «тажрибаларида» ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини ўрганиб олишларини кутмасинлар. Акс ҳолда, бундай «тажриба» бахтсиз ҳодиса билан тугаши мумкин. Бола, масалан, пиёдалар фақат тротуарларда, тротуарнинг ҳам ўнг томонида, тротуар йўқ жойда эса йўлнинг чап томонидан (рўпарадан келаётган транспортга қарши) юриш лозимлигини, ёки машина қатнайдиган йўлда ўйнаш, нега велосипед ёки самокатда учиш ман қилинишини фақат эслабгина қолмай, уни тушунишлари керак.

Шунингдек, болаларга йўлни фақат махсус белгиланган жойидан кесиб ўтиш кераклигини, светофор ва регулировкачи милиционерларнинг сигналларини ўргатиш, уқтириш даркор.

Яна шу нарса муҳимки — ҳар бир болада кўча интизоми қоидаларига ҳурмат ҳисси тарбия топсин.

Боланинг характери одамлар, яъни асосан катталар таъсирида шаклланади. Болалар катталарга тақлид қилишни ёқтиришади. Шунинг учун ота-она ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини оғизда ўргатса-ю, ўзи бу борада намуна кўрсатмаса — ҳаракат зое кетади. Нафақат ота-она, балки барча катта ёшли одамлар кўча интизомига риоя қилишда ўрнак бўлсинлар.

Ҳозир мактабларнинг юқори синфлари ўқув программасида 8—10 соат ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини ўргатиш дарси ажратилган. Лекин, ҳамма мактабларда ҳам бу дарсга эътибор яхши, деб бўлмайди. Акс ҳолда ўқувчилар бахтсиз ҳодисаларнинг қурбонлари бўлмас эди. Шу йил 20 июлда Оққўрғон автобус-таксомотор паркининг шофёри Н. Васильев эрталаб соат 8 да М. исмли қизни босиб кетди. У касалхонага етмасдан жон берди. Бу қиз Бўка районидаги 28-мактабнинг 7-синф ўқувчиси эди. Мазкур ҳодисада ҳам пиёда қоидани бузганлиги, ҳам автобус техник носоз бўлгани аниқланди.

Ғалаба районидаги Кетмонтепа луб заводининг тракторчиси Шамил Нургашев укаси —С. Лазо номли 28-мактабнинг 7-синф ўқувчиси Камилнинг оғир жароҳатланишига сабаб бўлди. У 11 август куни кеч соат 7 да «қиттак» отиб олиб, ўзининг номери ҳам йўқ «ИЖ» мотоциклига укасини мингаштирди-да, «ЎзССР беш йиллиги» совхози территориясида учириб кетди. Катта тезликдаги мотоцикл кайф оқибатида хушёрлиги сусайган «соҳиби»га бўйсунмади: Шамил кўчанинг ўнг томонида турган тракторга бориб урилди! Укаси касалхонага ётқизилди.

Агар унинг укаси Камил ҳаракат хавфсизлигининг энг оддий қоидаларидан хабардор бўлганида эди — маст акасининг мотоциклига мингашмаган бўларди. Бу ўринда маст ҳолда руль бошқариб жиноят содир қилган одамнинг тубанлиги ҳақида гапирмай қўяқолайлик.

Область Давлат автомобиль инспекцияси ходимлари ўқувчи болаларга ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини ўргатиш йўлида қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бу борада мактабларда ўтказилаётган турли ўйин-конкурслар яхши самара бермоқда. Жумладан, 20 август куни Оққўрғон районидаги Мустафо Чачи номли пионер лагерида, «Диққат, светофор!» конкурси ўтказилди. Конкурсда шу лагернинг «Пахтакор» ва «Дружба» пионер лагерлари командалари иштирок этишди. Ниҳоятда қизиқарли ўтган беллашувда «Дружба» командаси ғолиб чиқди. Муҳими шундаки, конкурсга тайёргарлик давомида ва ўтказиш жараёнида ҳар икки командадан 300 дан ортиқ бола ҳаракат хавфсизлиги қоидаларидан бохабар бўлиб олди.

Бундай конкурсларни бошқа районларда ҳам давом эттириш мўлжалланган.

«Диққат — болалар!» Бутуниттифоқ рейдининг мақсади ҳам ўғил-қизларда кўча интизомига риоя қилиш туйғусини тарбиялаш, ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини ўргатишга кўмаклашишдан иборат. Бу ишга ота-оналар, мактабларнинг педагогик коллективлари ва кенг жамоатчилик жалб этилганидагина самарали натижага эришилади, ҳамма нарсадан азиз бўлган бола ҳаётининг, Инсон ҳаётининг арзимаган уқувсизлик оқибатида барбод бўлиши ҳоллари кескин камаяди...

А. АЗИМОВ.
Тошкент область Давлат автоинспекциясининг ходими.
Ҳ. ОЛИМЖОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Реклама ва эълонлар

КИНО—БОЛАЛАРГА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ ВА ОБЛАСТНИНГ РАЙОН ВА ШАҲАРЛАРИДАГИ КИНОДИРЕКЦИЯЛАРИ «ҲАР ДОИМ БЎЛСИН ҚУЁШ!» КИНОФЕСТИВАЛИ КУНЛАРИДА НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИГАН

КИНОФИЛЬМЛАР РЕПЕРТУАРИ:

«Қувноқ сеҳргарлик» (М. Горький номли киностудия маҳсулоти).
«Шкид республикаси» («Ленфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Р. В. С.» (Довженко номли киностудия маҳсулоти).
«Плюс бир» («Ўзбекфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Омадли чўртан командири» («Мосфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Чапаев» («Ленфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Генерал Раҳимов» («Ўзбекфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Баҳорги алғов-далғовлар» («Ленфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Гаврош» («Мосфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Қизча, кинода суратга тушишни хоҳлайсанми?» («Ленфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Скрипканинг қайтиши» («Азербайджанфильм» киностудиясининг маҳсулоти).
«Иван ва Марья» (М. Горький номли киностудия маҳсулоти).
«Биринчи синф ўқувчиси» (М. Горький номли киностудия маҳсулоти).
«Қишда туғилган» («Белорусьфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Сўқмоқдаги беш киши» («Тожикфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Оловли болалик» (М. Горький номли киностудия маҳсулоти).
«Илья Муромец» («Мосфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Сен менинг қўшиғимсан!» («Ўзбекфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Қўрқув билмай» («Ўзбекфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Бир умр камлик қилади» («Тожикфильм» киностудияси маҳсулоти).
«Шум бола!» («Ўзбекфильм» киностудияси маҳсулоти).

АЗИЗ БОЛАЛАР! КИНОРЕКЛАМАНИ КУЗАТИБ БОРИНГ!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИНИНГ РЕКЛАМА-ИНФОРМАЦИЯ БЎЛИМИ.

МЕН ТИЛАКМАН

Мен дадамнинг тилагиман,
Мен онамнинг тилаги.
Тилак бўлдим даставвал
мен,
Елғоннинг не кераги?
Тушмадим мен мисли рўё
Юлдуз бўлиб фалакдан.
Мен тилакдан бўлдим
бино,
Яралдим мен тилакдан.
Дастлаб онам ҳаёлида
Очилдим бир гул бўлиб.
Сўнг туғилдим иқболига
Қўчқордек ўғил бўлиб.
Бешигимни қучоқлатган
Волидамнинг тилаги.
Кечалари музлаб қотган,
Лек толмаган билаги.
Узун тунлар туғилгандир
Алласи ҳам тилакдан.
Адил қадди букилгандир,
Лек қўймаган билакдан.
Тилак борки, тепар дук-
дук,
Тиним билмас юраклар.
Тилак борки, инсон буюк,
Чарчоқ билмас билаклар.
Келинларни... кириб тушга
Шодлантирган тилаклар.
Эркакларни буюк ишга
Отлантирган тилаклар.
Тилак — қийғос йўлга
кирган
Болаларга қанотдир.
Тилак — юз йил умр
кўрган
Боболарга нажотдир.
Осмон бағри сонсиз
юлдуз,
У чеки йўқ фалакдир.
Юлдузларга кеча-кундуз
Йўл кўрсатган тилакдир.
Аждодлардан бобомерос
Инсонга ишқ шеваси.
Инқилоб ҳам, айтсам рўй-
рост
Тилакларнинг меваси.
Қуёш каби боқий тилак,
Қуёш каби сўнмагай.
Тилак борки, инсон бешак
Жўшиб яшар, ўлмагай.
Мен тушмадим мисли рўё
Юлдуз бўлиб фалакдан.
Мен тилакдан бўлдим
бино,
Яралдим мен тилакдан.

Талъат СОЛИЕВ.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

«МАРКАЗ-26»ДАГИ ДОҒЛАР

Партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлиги туфайли эски шаҳарнинг собиқ «Сариқ хумдон» мавзуси ҳам замонавий кўркам тус олиб боряпти. Бу ерда кейинги йиллари қатор турар-жой бинолари қад кўтарди. Янги мактаб биноси, ёзги кинотеатр, боғча ва магазин қуриб ишга туширилди. Эндиликда «Сариқ хумдон» замонага хос «Гулобод» деган янги ном олди. Октябрь район ижроия комитети янги турар-жой массивини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш юзасидан катта ишларни амалга оширмоқда. 64-ЖЭК бошлиғи Омонулла Усмонов ташаббуси билан аҳоли кўмагида тез-тез шанбаликлар уюштириб борилмоқда.

«Марказ-26» да янги-янги уйлар қуриб фойдаланишга топширилмоқда. Бунинг маъноси, аҳолининг сони ҳам кескин кўпайиб бормоқда. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бу ерда истиқомат қилувчилар асосан кўп болали оилалар. Ана шуни ҳисобга олиб, доира шаклида жойлашган ўндан ортиқ турар-жой биноси ўртасидаги майдонда катта боғча-ясли биноси қурилиши бошлаб юборилди. Бу болалар йилида ширин-шакар фарзандларимиз учун ажойиб совғадир.

Аммо киши дилини ранжитувчи шундай нарсалар ҳам борки, сира жим қолиб бўлмайди. Ҳурматли редакция! Энди-энди обод бўлиб келаётган бизнинг янги турар-жой районимизда санитария-гигиена сув билан ҳаводек зарур. Биз ана шундан қийналяпмиз. Янги боғча қурилиши ниҳоятда бетартиб олиб борилаяпти. Атрофи ўралмаган. Шамол турса, чанг-тўзон ичида қоламиз. Бунинг устига қурувчилар учун туалет шундоқ кўча ёнгинасига қурилди. Унинг оқоваси 85—86 уйлар ёнидаги ариқларга оқиб ётибди. Устига-устак аҳлат ташийдиган бирон тайин ящик, алоҳида жой йўқ. Шунинг учун ким қаерни хоҳласа ўша ерга аҳлат тўкиб кетаверади. Бу хусусда қурилиш прораби Назарбековга, ҳатто юқори ташкилотларга бир неча бор мурожаат қилдик. Наф чиқмаяпти. Ўртоқ Назарбековга туалетни бошқа четроқ ерга олишни маслаҳат берган эдик, гапимизни эшитиш у ёқда турсин дўқ уриб берди.

Хуллас, ёш болаларнинг ўйнаб-кулиши учун ҳеч бир шароит йўқ. Турар-жой бинолари ўртасидаги ўйин майдончалари ҳам хароб ҳолга келган. Чўмилиш ҳовузчаларида эса бир неча йилдирки, бир томчи сув кўрганимиз йўқ. Иш қўл учида бажарилгани учун йўлкаларимизга сон тегмайди. Ўпирилган, ўнқир-чўнқир.

Транспорт азобини айтмайсизми, тағин. «Гулобод» эндиликда жуда катта остановка. Бироқ бу ерда трамвайдан ташқари бирон-бир автобус тўхтамайди. Мабодо, трамвай йўлда бузилиб қолгудай бўлса, «Чорсу»гача уч остановка яёв боришга тўғри келади. Трамвай юриб турганда ҳам аҳвол шундай. Эрталаб ва ишдан қайтаётганда унга чиқиб кўринг-чи? Чиқиб бўпсиз.

Қисқаси, «Марказ-26»даги доғлардан гапирса гап кўп. Аммо шу ерда бас қилиб қўя қолайлик. Ҳурматли редакция, бу масалада сен бизга ёрдам берарсан деб умид қиламиз. Зора, район раҳбарлари ҳолимизга ачиниб, арзимизга қулоқ солиб қолишса.

А. САЛИМОВ,
ўқитувчи.
И. ИБРАГИМОВ,
Улуғ Ватан уруши инвалиди, пенсионер.
З. АБДУЛЛАЕВ,
пенсионер.

ТОШПИНИНГ ЯНГИ ЙЎЛДОШЛАРИ

Беруний номидаги Тошкент политехника институтининг икки янги филиали бу йил биринчи марта студентлар қабул қилмоқда. Бу филиаллар Наманган ва Хива шаҳарларида ташкил қилинган.

Ҳозир ТошПИнинг ўн тўртта йўлдоши бор. Институт Ўзбекистоннинг деярли барча йирик саноат марказларида ўз филиалларини очган. Бу билим даргоҳларида сал кам йигирма минг киши ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ва ажралмасдан олий маълумот олмоқда.

Шу ўқув йилидан бошлаб республикадаги бу энг йирик олий ўқув юрти қисқа муддатда қурилиш мутахассислиги бўйича инженер кадрлар ҳам тайёрлаб чиқара бошлайди.

(ЎзТАГ).

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт» 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Моҳир қўллар. 10.35 — Ота-оналар, Сизлар учун. 11.05 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 11.35—Тонгги почта. 12.05 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 12.35 — Концерт. 13.25 — Здоровье. 14.10 — Сизни қизиқтирган китоблар. 14.55 — Камалак. 15.30 — Дунё воқеалари. 15.45 — Қувноқ воқеалар. Бадиий фильм. 17.00 — Мультфильмлар. 17.30 — Ҳайвонот оламида. 18.30 — 1979 йил қўшиқлари. 19.00 — Болгария Халқ Республикаси программаси. 21.30 — «Вақт». 22.05 — Хоккей бўйича халқаро турнир. 23.35 — Совет қўшиқларидан концерт. 00.15 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10— А. Бозоров ва Н. Зулунова ижро этади. 10.50 — «Юмор» телевизион театри. 11.50 — Ёшлик. 12.20 — Кинопублицист экрани. 13.00 — Ўзбекистон спорти. 13.30 — Шум бола. Бадиий фильм. 15.00 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 15.40— Онамларнинг мактаби. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Ўсмир ва қонун. 2-кўрсатув. 19.00 — Бугун — Журналистларнинг халқаро бирдамлик куни. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 — Ахборот. 20.50— Концерт. 21.30 — «Вақт». 22.05 — «Транссибирь экспресси». Бадиий фильм.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.30 — Душанба кўрсатувлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8|IX да **Пётр Биринчи** (премьера), 9|IX да **Испан миниатюралари** (12.00), **Севги ҳақида афсона** (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8|IX да **Соқов рицарь**, 9|IX да **Келинлар қўзғолони** (12.00), **Олтин девор** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МИЗИКАЛИ ТЕАТРИ БИНОСИДА Ғ. ҚАМОЛ НОМИДАГИ ТАТАР ДАВЛАТ АКАДЕМИК ТЕАТРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ — 8|IX да **Ҳамдия**, 9|IX да **Ҳамдия** (12.00).

ДОИМИЙ ИШГА

корректорлар (ўзбек тилида), саноат вентиляциясига хизмат кўрсатиш ва уни ремонт қилиш бўйича слесарлар, слесарь-сантехниклар; компрессорли ва совутиш қурилмаларининг ремонтчилари, машинистлари, печатниклар, машинада ва қўлда ҳарф терувчиларнинг шогирдлари; ёрдамчи ишчилар, фаррошлар, қоровуллар, идишларни йиғувчилар, омборчи, склад мудири

КЕРАК.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор — 336495; 325302, редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750.

БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик —325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 02150. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64633 Е — 2564.